

Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 7 Meitheamh 2022
(OR. en)

9107/22

Comhad Idirinstitiúideach:
2021/0421 (NLE)

SOC 266
EMPL 165
CLIMA 209
ECOFIN 430

GNÍOMHARTHA REACHTACHA AGUS IONSTRAIMÍ EILE

Ábhar: MOLADH ÓN gCOMHAIRLE maidir le haistriú cóir i dtreo na
haeráidneodrachta a áirithiú

MOLADH (AE) 2022/... ÓN gCOMHAIRLE

an ...

maidir le haistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta a áirithiú

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 166(4),
agus Airteagal 292, i gcomhar le hAirteagal 149 de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tá géarghá le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú, go háirithe ardú leibhéal na mara agus dóchúlacht na n-imeachtaí aimsire foircneacha, a bhfuil gach réigiún ar fud an domhain thíos leo cheana féin¹ agus chun costais eacnamaíocha agus shóisialta éifeachtaí an téite domhanda a laghdú². Is Páirtithe i gComhaontú Pháras arna ghlacadh an 15 Nollaig 2015 faoi Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide (UNFCCC) ('Comhaontú Pháras')³, iad an tAontas agus a Bhallstáit, ar Comhaontú é lena gcuirtear de cheangal ar a Pháirtithe an méadú ar an meánteocht dhomhanda a choinneáil go mór faoi bhun 2 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch agus iarrachtaí a dhéanamh an méadú ar an teocht a theorannú go 1.5 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch.
- (2) Tá an t-athrú aeráide agus an díghrádú comhshaoil ina mbagairtí tromchúiseacha, dá n-éilítear beart práinneach, mar a athdhearbhaíodh le déanaí leis an Séú Tuarascáil Mheasúnachta ón bPainéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide (IPCC) maidir leis an mBunús Eolaíochta Fisicí. Is ag éirí níos coitianta atá fulaingt an duine agus caillteanais eacnamaíocha de bharr imeachtaí foircneacha aeráide ar minice anois ná riamh cheana iad, mar shampla tuilte, tonnta teasa, triomaigh agus dóiteán foraoise. San Aontas, is ionann na caillteanais sin cheana féin agus breis agus EUR 12 bhilliún in aghaidh na bliana⁴.

¹ IPCC, 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [An Painéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide (IPCC), 2021: An tAthrú Aeráide 2021: An Bunús Eolaíochta Fisicí, Ábhar a chuir Meitheal I ar fáil don Séú Tuarascáil Mheasúnachta ón bPainéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide].

² Szewczyk, W., Feyen, L., Matei, A., Ciscar, J.C., Mulholland, E., Soria, A. (2020), Economic analysis of selected climate impacts, Publications Office of the European Union, Luxembourg, [Anailís eacnamaíoch ar thionchair aeráide roghnaithe, Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, Lucsamburg] doi:10.2760/845605.

³ IO L 282, 19.10.2016, lch. 4.

⁴ An Coimisiún Eorpach (2021), staidéar PESETA IV, Climate change impacts and adaptation in Europe [Tionchair an athraithe aeráide agus oiriúnú don athrú aeráide san Eoraip], an tAirmheán Comhpháirteach Taighde, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>.

D'fhéadfadh na caillteanais sin a bheith chomh hard le EUR 175 billiún, is é sin 1.38 % de OTI an Aontais, in aghaidh na bliana má shroicheann an téamh domhanda 3 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch, seachas EUR 65 billiún le haghaidh 2°C agus EUR 36 billiún in aghaidh na bliana le haghaidh 1.5°C. D'fhágfadh sin go ndéanfaí dochar díréireach do ghrúpaí áirithe, go háirithe do dhaoine atá i gcásanna leochaileacha cheana féin agus do réigiúin a bhfuil dúshlán rompu cheana féin.

- (3) Sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 11 Nollaig 2019 dar teideal 'an Comhaontú Glas don Eoraip' (an 'Comhaontú Glas don Eoraip') leagtar amach an straitéis chun go mbeidh an Eoraip ar an gcéad ilchríoch aeráidneodrach agus chun sochaí níos inbhuanaithe, níos cothroime agus níos rathúla a dhéanamh den Aontas, ar sochaí é ina ndéanfaí teorainneacha an phláinéid a urramú. Tá an gá le haistriú cóir mar chuid lárnach den Chomhaontú Glas don Eoraip, inar cuireadh i dtábhacht nár cheart aon duine nó aon áit a fhágáil ar lár. Leagtar amach leis an Dlí Aeráide Eorpach¹ cuspóir ceangailteach uile-Aontais go mbeifí aeráidneodrach faoi 2050, mar aon le sprioc idirmheánach cheangailteach chun laghdú glan intíre 55% ar a laghad ar astaíochtaí gás ceaptha teasa, i gcomparáid le leibhéil 1990, a bhaint amach faoi 2030. Is é is aidhm don 8ú Clár Gníomhaíochta don Chomhshaol go 2030² dlús a chur leis an aistriú glas chuig geilleagar ciorclach aeráidneodrach, inbhuanaithe, neamhthocsaineach, tíosach ar acmhainní, bunaithe ar fhuinneamh inathnuaite, athléimneach agus iomaíoch, aistriú a dhéanfaí ar bhealach cóir cothrom cuimsitheach, agus chun staid an chomhshaoil a chosaint, a athbhunú agus a fheabhsú.

¹ Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialacháin (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 ('An Dlí Aeráide Eorpach') (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).

² Cinneadh (AE) 2022/591 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 6 Aibreán 2022 maidir le Clár Ginearálta Gníomhaíochta Comhshaoil an Aontais go dtí 2030 (IO L 114, 12.4.2022, lch. 22).

- (4) I bhfianaise chogadh foghach na Rúise i gcoinne na hÚcráine, leis an teachtaireacht ón gCoimisiún an 18 Bealtaine 2022 dar teideal ‘Plean REPowerEU’ (‘Plean REPowerEU’), i gcomhréir le Dearbhú Versailles an 10 agus 11 Márta 2022, leagtar amach na bearta chun deireadh a chur de réir a chéile le spleáchas an Aontais ar bhreoslaí iontaise ón Rúis trí sholáthairtí gáis a éagsúlú agus tríd an spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú ar bhealach níos gasta, lena n-áirítear trí chaidéil gréine, gaoithe agus teasa a rolladh amach , tríd an tionscal a dhícharbónú agus trí thionscadail fuinnimh inathnuaite a cheadú ar bhealach níos gasta.

- (5) Leis an aistriú go geilleagar agus sochaí aeráidneodrach, ceanglaítear gníomh beartais cuimsitheach agus infheistíocht shuntasach i roinnt mhór réimsí, amhail gníomhú ar son na haeráide, fuinneamh, iompar, comhshaol, tionscal, taighde agus nuálaíocht.¹ Chun an sprioc cheangailteach ar leibhéal an Aontais le haghaidh 2030 a bhaint amach, an 14 Iúil 2021 d’eisigh an Coimisiún teachtaireacht dar teideal ‘Oiriúnach do 55’ sprioc Aeráide 2030 an Aontais a bhaint amach ar an gconair i dtreo na haeráidneodrachta chomh maith le roinnt tograí reachtacha gaolta (‘an pacáiste ‘Oiriúnach do 55’’) . Áirítear sa phacáiste ‘Oiriúnach do 55’ tograí chun reachtaíocht ábhartha a thabhairt cothrom le dáta, lena n-áirítear Córas Trádála Astaíochtaí an Aontais (EU ETS)², na treoracha maidir le cánachas fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh agus fuinneamh inathnuaite, an Rialachán lena socraítear na caighdeáin feidhmíochta maidir le hastaíochtaí CO₂ le haghaidh gluaisteán agus veaineanna, an Rialachán maidir le hastaíochtaí agus aistrithe gás ceaptha teasa ó úsáid talún, athrú ar úsáid talún agus foraoiseacht a chur san áireamh, an Treoir maidir le bonneagar breoslaí malartacha, agus an Rialachán maidir le comhroinnt díchill (ESR) i ndáil le hearnálacha lasmuigh de EU ETS, eadhon earnáil an iompair agus earnáil na tógála.

¹ A mhéid a bhaineann le bonneagar mar shampla, meastar go dteastóidh EUR 350 billiún d’infheistíocht bhreise in aghaidh na bliana ón Aontas sna deich mbliana atá romhainn chun a sprioc le haghaidh 2030 maidir le laghdú astaíochtaí a bhaint amach i gcás córais fuinnimh astu féin, de bhreis ar EUR 130 billiún a bheidh ag teastáil le haghaidh spriocanna comhshaoil eile.

² Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas, Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa agus Rialachán (AE) 2015/757, COM(2021) 551 final.

Áirítear ann freisin tograí le haghaidh reachtaíochta nua, go háirithe chun tacú le breoslaí níos glaine a úsáid in earnálacha na heitlíochta agus an iompair muirí, mar aon le sásra coigeartaithe carbóin ar theorainneacha a bhunú agus Ciste Sóisialta nua ar son na hAeráide a bhunú, a mbeidh baint dhíreach aige leis an gcóras trádála astaíochtaí atáthar le tabhairt isteach le haghaidh breoslaí a úsáidtear i bhfoirgnimh agus in iompar de bhóthar. I dteannta leis na bearta a ghlactar ar leibhéal an Aontais Eorpaigh chun tacú leis na hinfheistíochtaí poiblí agus príobháideacha is gá agus chun iad a dhreasú, is é is aidhm don phacáiste ‘Oiriúnach do 55’ cuidiú a thabhairt chun tacú le fás margaí nua agus chun dlús a chur lena bhfás, mar shampla margaí le haghaidh breoslaí glana agus feithiclí íseal-astaíochtaí, agus laghdófar leis sin costais an aistrithe inbhuanaithe le haghaidh gnólachtaí agus saoránach araon.

- (6) Ag an gcruinniú a bhí aici an 20 Meitheamh 2019, gheall an Chomhairle Eorpach, ina ‘Clár Oibre Straitéiseach Nua 2019-2024’, go n-áiritheofar aistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta, aistriú a bheidh cuimsitheach agus nach bhfágfaidh aon duine ar lár. Ar an leibhéal idirnáisiúnta, tá Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe formhuinithe ag na Ballstáit agus Comhaontú Pháras daingnithe acu, a ndéantar tagairt iontu araon do na dianriachtanais a bhaineann le haistriú cóir an lucht saothair agus obair chuibhiúil agus poist ardcháilíochta a chruthú, chomh maith leis an ngá go mbeadh an t-oiriúnú agus an fothú acmhainneachta inscne-fhreagrúil. Le treoirlínte na hEagraíochta Idirnáisiúnta Saothair tugtar creat beartais atá bunaithe go hidirnáisiúnta le haghaidh aistriú cóir i dtreo gilleagair agus sochaithe atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de do gach duine.¹ Thairis sin, d’fhormhuinigh 54 shínteoir (tíortha agus comhpháirtithe sóisialta) ‘Dearbhú na Siléise maidir le Dlúthpháirtíocht agus Aistriú Cóir’² arna ghlacadh ag 24ú Comhdháil na bPáirtithe (COP) ag UNFCCC in Katowice, lena n-áirítear an Coimisiún, thar ceann an Aontais agus 21 Ballstát aonair. Shínigh an tAontas agus 10 mBallstát an Dearbhú ‘Tacú leis na Coinníollacha le haghaidh Aistriú Cóir go hIdirnáisiúnta’, arna ghlacadh ag an 26ú COP ag UNFCCC i nGlaschú, agus leis sin gheall siad go n-áireoidh siad faisnéis maidir le haistriú cóir i dTuarascálacha Trédhearcachta Dhébhliantúla i gcomhthéacs tuairisciú ar a mbeartais agus a mbearta chun a Rannchuidithe arna gCinneadh go Náisiúnta a bhaint amach.

¹ Sna treoirlínte, sainmhínítear coincheap an aistrithe chóir agus iarrtar ar lucht ceaptha beartas agus ar chomhpháirtithe sóisialta aistriú cóir a chur chun cinn ar an leibhéal domhanda.

² Féach doiciméad ST 14545/2018 REV 1.

- (7) Is prionsabail shainitheacha de bheartais an Aontais i leith an aistrithe ghlais iad an chothroime agus an dlúthpháirtíocht agus is riachtanais iad le haghaidh na tacaíochta leithne leanúnaí a fhaigheann sé ón bpobal. Cuirtear i dtábhacht sa Chomhaontú Glas don Eoraip gur gá don aistriú a bheith cóir agus cuimsitheach, gur gá dó tús áite a thabhairt do dhaoine agus gur gá dó aird ar leith a thabhairt ar thacú leis na réigiúin, na tionscail, na hoibrithe, na teaghlaigh agus na tomhaltóirí sin is mó a bheidh dúshlán acu. Thairis sin, cuirtear béim sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 14 Eanáir 2020, dar teideal ‘Eoraip Shóisialta Láidir d’Aistrithe Córa’ go dtabharfar na huirlisí don Eoraip le go bhféadfaidh sí níos mó a bhaint amach maidir le cóineasú aníos, an chothroime shóisialta agus rathúnas do chách, tríd an gComhaontú Glas don Eoraip a chur chun feidhme. Sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 22 Feabhra 2022 maidir le hobair chuibhiúil ar fud an domhain le haghaidh aistriú cóir domhanda agus téarnamh inbhuanaithe, leagtar amach go bhfuil cur chun cinn obair chuibhiúil ar fud an domhain i gcroílár an aistrithe chóir agus i gcroílár téarnaimh uilechuimsithigh, inbhuanaithe agus athléimnigh ón bpaindéim.

- (8) Sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 14 Eanáir 2020, dar teideal ‘Plean Gníomhaíochta Chólún Eorpach na gCeart Sóisialta’,¹ cuirtear i dtábhacht go bhfuil gá le haontacht, comhordú agus dlúthpháirtíocht chun dul chun cinn a dhéanamh i dtreo deacáid níos glaise agus níos digití ina mbeidh rath ar mhuintir na hEorpa. Sa phlean moltar trí phríomhspríoc don Aontas le haghaidh 2030, eadhon: gur cheart 78 % ar a laghad den daonra idir 20 agus 64 bliana d’aois a bheith fostaithe faoi 2030²; gur cheart 60 % ar a laghad de na daoine fásta go léir a bheith páirteach i gcúrsa oiliúna gach bliain³; agus gur cheart líon na ndaoine i mbaol na bochtaineachta nó an eisiaimh shóisialta a laghdú 15 mhilliún ar a laghad faoi 2030⁴. Chuir ceannairí an Aontais fáilte roimh na príomhspríocanna sin le haghaidh 2030 i nDearbhú Porto an 8 Bealtaine 2021 ag cruinniú neamhfhoirmiúil na gceann stáit nó rialtais in Porto an 7-8 Bealtaine 2021 agus ag an gComhairle Eorpach sna conclúidí uaithi an 24-25 Meitheamh 2021.

¹ Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a d’fhógair agus a shínigh an Chomhairle, Parlaimint na hEorpa agus an Coimisiún ag an gCruinniú Mullaigh in Göteborg i mí na Samhna 2017, is é uirlis threorach an Aontais é i dtreo Eoraip shóisialta láidir.

² Chun an sprioc fhoriomlán sin a bhaint amach, ní mór don Eoraip tréaniarracht a dhéanamh an bhearna fostaíochta idir na hinscní a laghdú faoina leath i gcomparáid le 2019; sciar na ndaoine óga (15-29 mbliana d’aois) nach bhfuil i mbun fostaíochta, oideachais ná oiliúna (NEETanna) a laghdú go 9 %; agus soláthar oideachas agus cúram foirmiúil na luath-óige (ECEC) a mhéadú.

³ Go háirithe, ba cheart scileanna digiteacha bunúsacha a bheith ag 80 % ar a laghad de dhaoine idir 16-74 bliana d’aois, agus ba cheart luathfhágáil na scoile a laghdú tuilleadh agus rannpháirtíocht in oideachas meánscoile uachtaraí a mhéadú.

⁴ As an 15 mhilliún duine atá le tabhairt slán as an mbochtaineacht nó as an eisiaimh shóisialta, ba cheart 5 mhilliún díobh a bheith ina leanaí.

- (9) Agus na beartais tionlacain chearta i bhfeidhm¹, d'fhéadfadh an t-aistriú glas thart ar 1 mhilliún post ardcháilíochta sa bhreis a chruthú go comhiomlán² san Aontas faoi 2030 agus 2 mhilliún post eile a chruthú faoi 2050³, in earnálacha amhail an tógáil, teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide ('TFC') nó fuinneamh inathnuaite, agus an meath fadtéarmach ar phoist mheánoiliúna de dheasca an uathoibrithe agus an digitithe á mhaolú an tráth céanna. Mar sin féin, ar an taobh diúltach, mura bhfuiltear chun tacú leis an aistriú glas i dtreo na haeráidneodrachta le meascán beartas leordhóthanach, d'fhéadfaí caillteanais OTI suas le 0.39 % a bheith ann san Aontas, agus caillteanais post suas le 0.26 %⁴.

¹ Teachtaireacht ón gCoimisiún an 14 Iúil 2021 dar teideal "Fit for 55": delivering the EU's 2030 Climate Target on the way to climate neutrality ['Oiriúnach do 55': Sprioc Aeráide 2030 an Aontais a bhaint amach ar an gconair i dtreo na haeráidneodrachta].

² Doiciméad Inmheánach Oibre ón gCoimisiún, Measúnú Tionchair a ghabhann leis an Teachtaireacht Stepping up Europe's 2030 climate ambition - Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people [Dlús a chur le huaillmhian aeráide na hEorpa 2030 - Infheistíocht i dtodhchaí aeráidneodrach ar son leas ár muintire], SWD(2020) 176 final. Tá na réamh-mheastacháin bunaithe ar E-QUEST, ag baint úsáid as cás 'cánachais níos ísle lucht saothair ar bheagán oiliúna'.

³ An Coimisiún Eorpach (2019), Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe, 2019 [Fás inbhuanaithe do chách: roghanna do thodhchaí na hEorpa Sóisialta, Fostaíocht agus Forbairtí Sóisialta san Eoraip, 2019], an 4 Iúil 2019. Bunaithe ar an mionanailís a ghabhann leis an Teachtaireacht ón gCoimisiún, COM(2018) 773.

⁴ SWD(2020) 176 final.

- (10) Beidh tionchair an aistrithe ghlais ar ghnólachtaí agus ar fhostaíocht éagsúil ag brath ar an earnáil, an ghairm bheatha, an réigiún agus an tír, agus beidh athrú i gceist do phoist laistigh de na hearnálacha agus na héiceachórais thionsclaíocha, mar aon le hath-leithdháiltí móra lucht saothair ar a bhfud¹. Chun athstruchtúrú agus coigeartú a dhéanamh sna cuideachtaí, earnálacha agus éiceachórais lena mbaineann, ní mór samhlacha nua gnó a fhorbairt agus ath-leithdháiltí móra lucht saothair a dhéanamh ar fud earnálacha agus réigiún. Mar shampla, meastar go dtarlóidh caillteanais post i roinnt gníomhaíochtaí mianadóireachta nó i dtáirgeadh fuinnimh atá bunaithe ar bhreosla iontaise, agus i gcodanna d'earnáil na mótarfheithiclí. Os a choinne sin, meastar go mbeidh deiseanna fostaíochta nua ann i ngníomhaíochtaí luach-choinneála ciorclacha agus in iompar inbhuanaithe agus i dtáirgeadh fuinnimh inbhuanaithe. Dá bhrí sin, ba cheart do na Ballstáit cuir chuige ghráinneacha a ghlacadh, agus díriú ar na réigiúin agus an héiceachórais aonair lena mbaineann, i gcomhar leis na comhpháirtithe sóisialta agus/nó na húdaráis áitiúla, na húdaráis réigiúnacha agus na geallsealbhóirí.

¹ SWD(2020) 176 final.

- (11) Trí dheiseanna le haghaidh poist ardcháilíochta a chruthú do chách agus bearta á nglacadh chun bochtaineacht fuinnimh agus iompair a mhaolú agus a chosc, is féidir leis an aistriú glas rannchuidiú le hioncaim a ardú agus neamh-chomhionannais agus an bhochtaineacht trí chéile a laghdú¹. Ar an gcaoi sin, is féidir leis cuidiú le dul i ngleic le neamh-chomhionannais shocheacnamaíocha agus an eisiámh sóisialta atá ann cheana, an tsláinte agus an fholláine a fheabhsú, agus an comhionannas – lena n-áirítear an comhionannas inscne – a chur chun cinn. Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar ghrúpaí áirithe sa daonra, go háirithe iad siúd atá i gcásanna leochaileacha cheana féin. Áirítear orthu siúd go háirithe teaghlaigh ísealioncaim agus teaghlaigh íseal-mheánioncaim, ar teaghlaigh iad a chaitheann sciar ard dá n-ioncam ar sheirbhísí fíor-riachtanacha amhail fuinneamh, iompar agus tithíocht, maille le micrifhiontair, agus fiontair bheaga agus mheánmhéide. Léirítear le torthaí samhaltaithe go mbraithfidh cánacha comhshaoil a bheith forchéimnitheach nó cúlchéimnitheach go mór ar dhearadh na hionstraime, lena n-áirítear, mar shampla, an méid a bheidh laghduithe cánach ioncaim nó roghanna athchúrsála ioncaim eile spriocdhírithe ar dhaoine ag a bhfuil ioncam níos ísle².

¹ An Coimisiún Eorpach (2019), Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019 [Fás inbhuanaithe do chách: roghanna do thodhchaí na hEorpa Sóisialta, Forbairtí Fostaíochta agus Sóisialta san Eoraip 2019], caibidil 5, 4 Iúil 2019, agus an Coimisiún Eorpach (2020), Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy, Employment and Social Developments in Europe 2020, [Gan aon duine a fhágáil ar lár agus iarracht a dhéanamh níos mó a bhaint amach: an cothroime agus an dlúthpháirtíocht i ngeilleagar sóisialta margaidh na hEorpa, Forbairtí Fostaíochta agus Sóisialta san Eoraip 2020], caibidil 4.2.2, 15 Meán Fómhair 2020. Sa chomhthéacs seo, tomhaistear an bhochtaineacht fhoriomlán agus úsáid á baint as an táscaire comhaontaithe le haghaidh ráta riosca na bochtaineachta, i gcomhréir le táscairí an Scórchláir Shóisialta agus an phríomhspríoc ghaolmhar le haghaidh 2030 faoi Phlean Gníomhaíochta Chólún Eorpach na gCeart Sóisialta.

² IEEP (2021), Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay [Cánachas Glas agus ionstraimí eacnamaíocha eile: costais chomhshaoil a inmheánú chun gurb é údar an truaillithe a íocfaidh as].

- (12) Is féidir le gníomhaíochtaí luach-choinneála ciorclacha lena n-áirítear samhailtí gnó bunaithe ar dheisiúchán, athúsáid, athdhéantúsaíocht agus seirbhísíocht, rochtain inacmhainne inbhuanaithe ar earraí agus seirbhísí a chothú. Cruthaíonn siad poist agus deiseanna ag leibhéil éagsúla scileanna chomh maith, lena n-áirítear poist agus deiseanna le haghaidh ban, daoine faoi mhíchumas agus grúpaí atá i gcásanna leochaileacha, tríd eintitis shóisialta gníomhach sna réimsí sin. Trí chiorclaíocht táirgí a chur chun cinn, laghdaítear astaíochtaí carbóin go mór, agus tá na poist a chruthaítear i ngar do na táirge is gá a chothabháil, a athchóiriú nó a roinnt.
- (13) De réir na sonraí is déanaí atá ar fáil i staidreamh AE maidir le hioncam agus dálaí maireachtála le haghaidh 2019/2020, bhí tionchar ag bochtaineacht fuinnimh ar thart ar 8 % de dhaonra an Aontas, sin breis agus 35 mhilliún duine, daoine nach raibh in ann a dtithe a théamh go leordhóthanach, agus bhí difríochtaí nach beag ann idir na Ballstáit agus idir grúpaí ioncaim¹. Ar an iomlán, measann an Fhaireachlann um Bochtaineacht Fuinnimh go bhfuil níos mó ná 50 milliún teaghlach san Aontas atá thíos le bochtaineacht fuinnimh². Tá bochtaineacht fuinnimh, a eascraíonn as meascán d'ioncam íseal, sciar ard d'ioncam indiúscartha a bheith á chaitheamh ar fhuinneamh agus droch-éifeachtúlacht fuinnimh, ina dúshlán mór don Aontas le tamall anuas. Ina theannta sin, méadaíonn riosca na bochtaineachta fuinnimh le hardphraghsanna luaineacha fuinnimh, atá á spreagadh ag roinnt tosca lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le cogadh foghach na Rúise i gcoinne na hÚcráine agus freagairt bheartais an Aontais ina dhiaidh sin. Ní ar theaghlaigh ísealioncaim amháin a mbíonn tionchar ag an gcineál bochtaineachta seo orthu, ach bíonn tionchar aige freisin ar theaghlaigh íseal-mheánioncaim i roinnt Ballstát freisin.

¹ Thairis sin, tá suas le 6,2 % de dhaoine atá ina gcónaí san Aontas, i.e. breis agus 27 milliún duine, i riaráiste maidir lena mbillí fónais a íoc.

² An Coimisiún Eorpach, EPOV – Tuarascáil Bhliantúil: Addressing Energy Poverty in the European Union: State of Play and Action [Aghaidh a thabhairt ar an mBochtaineacht Fuinnimh san Aontas Eorpach: Staid na hIomhaíochta agus Gníomhaíocht], 2019, lch. 6.

Teaghlaigh a bhfuil riachtanais fuinnimh atá os cionn an mheáin acu, lena n-áirítear teaghlaigh a bhfuil leanaí acu agus teaghlaigh dar ceann teaghlaigh duine aonair, daoine faoi mhíchumas, agus daoine scothaosta, tá siad níos so-ghabhálach i leith bochtaineacht fuinnimh¹ agus na héifeachtaí a bhíonn aici. Bíonn mná, go mór mór agus go háirithe mná ar tuismitheoirí aonair iad nó mná scothaosta iad, thíos leis an mbochtaineacht fuinnimh freisin². De bhreis ar bhochtaineacht fuinnimh, aithnítear níos mó ná riamh coincheap na bochtaineachta iompair, faoi nach mbíonn catagóirí áirithe den daonra in ann leibhéal seirbhísí iompair is gá go sóisialta agus go hábhartha a bhaint amach. Gan na bearta tionlacain cearta chun bochtaineacht fuinnimh agus iompair a mhaolú agus a chosc, is baolach go gcuirfí leis na cineálacha bochtaineachta sin go háirithe mar gheall ar inmheánú costas astaíochtaí i bpraghasmhúnlú nó mar gheall ar chostais an oiriúnaithe do roghanna malartacha ar mó a éifeachtúlacht agus ar lú a n-astaíochtaí.

¹ Féach tuarascáil na ceardlainne maidir le ‘Bochtaineacht Fuinnimh’, a eagraíodh an 9 Samhain 2016 le haghaidh Choiste um Thionsclaíocht, um Thaighde agus um Fhuinneamh (ITRE) Pharlaimint na hEorpa.

² Féach Gender perspective on access to energy in the EU (europa.eu), Gender and energy| European Institute for Gender Equality (europa.eu), GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf (oecd.org) [An Pheirspictíocht Inscene maidir le rochtain ar fhuinneamh san Aontas Eorpach (europa.eu), Inscene agus Fuinneamh, an Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscene].

- (14) Tá prionsabail na cothroime sóisialta, an chomhtháthaithe, agus na dlúthpháirtíochta fite fuaite go daingean i ndearadh creataí ábhartha aeráide, fuinnimh agus comhshaoil ar leibhéal an Aontais, lena n-áirítear tríd an ‘bprionsabal gurb é údar an truaillithe a íocfaidh as’ agus tríd an gcomhroinnt díchill idir na Ballstáit mar aon le trí roinnt lamháltais EU ETS a ath-leithdháileadh chun críoch dlúthpháirtíochta, fáis agus idirnasc laistigh den Aontas agus chun críoch a n-úsáide le haghaidh an Chiste don Nuachóiriú, a rannchuidíonn le riachtanais infheistíochta mhóra na Ballstát ar ioncam íseal chun a gcuid córais fuinnimh a nuachóiriú. Thairis sin, le creat reachtaíocht an Aontais Eorpaigh maidir leis an bhfuinnimh cuirtear uirlisí ar fáil do na Ballstáit chun cosaint na gcustaiméirí teaghlaigh atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh agus atá leochaileach a áirithiú agus saobhadh margaidh á sheachaint. Cé go gcuidíonn na huirlisí sin leis an aistriú glas a éascú, tá siad beartaithe chun na modhanna a sholáthar chun an chosaint is gá a áirithiú ar bhealach níos ginearálta, mar a léirítear, mar shampla, sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 13 Deireadh Fomhair 2020, dar teideal ‘Tackling rising energy prices: a toolbox for action and support’ [Ag dul i ngleic le praghsanna fuinnimh méadaitheacha: bosca uirlisí don ghníomhaíocht] agus sa Plean REPowerEU.

- (15) Tá réimse uirlisí ar fáil do na Ballstáit chun a gcuid gníomhartha le haghaidh aistriú cothrom a leagan amach agus a chomhordú. Sna Pleananna náisiúnta fuinnimh agus aeráide (NECPanna) arna n-ullmhú i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹, ba cheart measúnú a dhéanamh ar líon na dteaghlach atá thíos le bochtaineacht fuinnimh agus na bearta is gá chun aghaidh a thabhairt ar impleachtaí sóisialta agus críochacha an aistrithe fuinnimh a leagan amach Ba cheart a shainaithint sna Pleananna Críochacha um Aistriú Cóir (TJTanna) arna n-ullmhú i gcomhréir le Rialachán (AE) 2021/1056 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle² na críocha atá incháilithe le haghaidh tacaíocht faoin gCiste um Aistriú Cóir suas go dtí 2027. Agus iad á maoiniú ag NextGenerationEU, leagtar amach sna pleananna náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta (RRPanna) arna n-ullmhú i gcomhréir le Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³ athchóirithe agus infheistíochtaí chun an t-aistriú glas, fás cuimsitheach, comhtháthú sóisialta agus críochach, athléimneacht agus ionchais don chéad ghlúin eile a chothú, agus cuirfear na rudaí sin chun feidhme thar thréimhse suas le 2026. Roinnt gníomhaíochtaí le haghaidh aistriú cóir, cuirtear chun feidhme iad i gcomhthéacs cláir agus tionscnaimh eile, go háirithe cistí an Bheartais Comhtháthaithe.

¹ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 2009/119/CE agus (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

² Rialachán (AE) 2021/1056 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an Ciste um Aistriú Cóir (IO L 231, 30.6.2021, lch. 1).

³ Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (OJ L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (16) Ag cur le prionsabail agus beartais an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip agus Phlean Gníomhaíochta Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta go háirithe, tá scóip ann feabhas a chur ar dhearadh na mbeartas ar bhealach cuimsitheach leathan, agus comhleanúnachas na n-iarrachtaí ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal náisiúnta a áirithiú. Sa teachtaireacht ón gCoimisiún an 17 Meán Fómhair 2020 dar teideal ‘Measúnú uile-AE ar na Pleananna Náisiúnta Fuinnimh agus Aeráide: an t-aistriú glas agus an téarnamh eacnamaíoch a chur chun cinn trí phleanáil chomhtháite fuinnimh agus aeráide’, cé go n-aithníonn sé go soláthraítear leis na NECPanna deiridh roinnt táscairí agus beartas maidir le bochtaineacht fuinnimh, tháinig an Coimisiún ar an gconclúid nach mbíonn beartú tosaíochta soiléir iontu i gcónaí i leith riachtanais chistiúcháin le haghaidh aistriú cóir, ná le haghaidh athscilithe agus uas-scilithe ná le haghaidh tacú le coigeartuithe ar mhargadh an tsaothair. Ba cheart a dhíriú sna TJTPanna ar chríocha áirithe agus dá bhrí sin, ní mheastar go leagfaí amach iontu straitéis agus beartais fhoriomlána le haghaidh aistriú cóir ar an leibhéal náisiúnta. Cé go ndeartar na hathchóirithe agus na hinfheistíochtaí a dtacaíonn siad leo agus a gcuidíonn siad lena maoiniú chun go mbeidh tionchar fadtéarmach acu, tá TJTPanna agus RRPanna araon teoranta ó thaobh ama de.

- (17) Le haistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta san Aontas faoi 2050, áiríteofar nach bhfágfar aon duine ar lár, go háirithe na hoibrithe agus na teaghlaigh ar mó an difear a dhéanann an t-aistriú glas dóibh, agus go háirithe iad siúd atá i gcásanna leochaileacha cheana féin. Chuige sin, mar a leagtar amach sa Mholadh seo, ba cheart do na Ballstáit pacáistí beartais cuimsitheacha¹ a chur i bhfeidhm, gnéithe trasearnálacha a chuireann aistriú glas cóir chun cinn a neartú, agus an úsáid is fearr a bhaint as cistiú poiblí agus príobháideach. Ba cheart do na pacáistí beartais na daoine agus na teaghlaigh ar mó an difear a dhéanann an t-aistriú glas dóibh a chur san áireamh, go háirithe iad siúd a d'fhéadfadh a bheith thíos le caillteanais post agus athruithe ar choinníollacha oibre agus/nó ceanglais nua taise ag an obair, mar aon leo siúd atá faoi réir drochthionchair ar ioncaim indiúscartha, ar chaiteachas agus ar rochtain ar sheirbhísí fíor-riachtanacha. Mar chuid de na grúpaí ar mó an difear a ndéantar dóibh, ba cheart do phacáistí beartais aird ar leith a thabhairt ar dhaoine agus teaghlaigh atá i gcásanna leochaileacha, go háirithe na daoine is faide ón margadh saothair, mar shampla mar gheall ar a scileanna, ar choinníollacha mhargadh an tsaothair chríocheaigh, nó ar shaintréithe eile, amhail gnéas, tionscnamh ciníoch nó eitneach, reiligiún nó creideamh, míchumas, aois nó treoshuíomh gnéasach, ach níor cheart do na pacáistí beartais na daoine agus na teaghlaigh sin amháin a chur san áireamh. Thairis sin, d'fhéadfaí a áireamh ar na daoine agus na teaghlaigh i gcásanna leochaileacha iad siúd atá ina gcónaí i mbochtaineacht agus/nó i mbochtaineacht fuinnimh nó atá i mbaol na bochtaineachta agus/nó na bochtaineachta fuinnimh, iad siúd a bhfuil bacainní ar an tsoghluaisteacht acu, nó iad siúd a bhfuil ró-ualach maidir le costas tithíochta orthu, lena n-áirítear teaghlaigh a bhfuil tuismitheoir aonair i gceannas orthu, ar mná iad níos minice ná fir. Ba cheart pacáistí beartais a oiriúnú d'imthosca áitiúla, agus riachtanais na gcodanna is leochailí agus is iargúlta san Aontas, lena n-áirítear na réigiúin agus oileáin is forimeallaí, á gcur san áireamh.

¹ Go háirithe, Straitéisí Bliantúla um Fhás Inbhuanaithe (ASGS) 2021 agus 2022, moltaí maidir leis an limistéar euro 2021 agus Moltaí Tírshonracha.

(18) Le tacaíocht ghníomhach d'fhostaíocht ardcháilíochta, ba cheart díriú ar chuidiú le hoibrithe, cuardaitheoirí poist, daoine nach bhfuil i mbun fostaíochta, oideachais ná oiliúna (NEETanna) agus daoine féinfhostaithe is mó atá thíos leis an aistriú glas. Daoine tearcionadaithe go háirithe, amhail mná, oibrithe íseal-oiliúna, daoine faoi mhíchumas, iad siúd atá níos aosta, nó daoine ag a bhfuil acmhainneacht oiriúnaitheachta réasúnta íseal maidir le hathruithe ar an margadh saothair, teastaíonn tacaíocht uathu chun feabhas a chur ar a n-infhostaitheacht agus chun fostaíocht a aimsiú, i gcomhréir leis an Moladh (AE) 2021/402 ón gCoimisiún¹. Ag cur leis an treoraíocht bheartais a bhí ann roimhe seo, go háirithe an Moladh sin agus Cinntí (AE) 2020/1512² agus (AE) 2021/1868³ ón gComhairle, ba cheart bearta saincheaptha a bheith sna pacáistí beartais dá réir sin chun tacú le tionscnaimh earcaíochta agus aistrithe, leis an bhfiontraíocht, go háirithe do mhná agus do dhaoine faoi mhíchumas, agus le bearta chun poist ardcháilíochta a chruthú, go háirithe le haghaidh micrifhiontar, fiontair bheaga agus mheánmhéide, agus sna críocha is mó atá buailte. D'fhéadfadh bearta den sórt sin, mar aon le tacaíocht leordhóthanach ón Aontas, a bheith ríthábhachtach freisin chun aghaidh a thabhairt ar na dúshlán atá ann do mhargadh an tsaothair, amhail na cinn siúd a eascraíonn as insreabhadh na ndídeanaithe ón Úcráin, go háirithe sna Ballstáit is mó atá buailte. Leis na pacáistí beartais sin, ba cheart freisin cur chun feidhme agus forfheidhmiú éifeachtach rialacha atá ann cheana maidir le coinníollacha oibre a chothú agus tacú le hathstruchtúrú atá freagrach ar bhonn sóisialta i gcomhréir leis na rialacha agus caighdeáin atá ann cheana. Is ríthábhachtach an ról atá ag comhpháirtithe sóisialta i ndáil le rannchuidiú le haghaidh a thabhairt, trí idirphlé, ar iarmhairtí fostaíochta agus sóisialta na ndúshlán a bhaineann leis an aistriú glas.

¹ Commission Recommendation (AE) 2021/402 of 4 March 2021 on an effective active support to employment following the COVID-19 crisis [Moladh ón gCoimisiún (2021) 402 an 4 Márta 2021 maidir le tacaíocht ghníomhach éifeachtach don fhostaíocht tar éis ghéarchéim COVID-19] (EASE) (IO L 80, 8.3.2021, lch. 1).

² Cinneadh (AE) 2021/1512 ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2020 maidir le treoirlínte do bheartais fostaíochta na mBallstát (IO L 344, 19.10.2020, lch. 22).

³ Cinneadh (AE) 2020/1868 ón gComhairle an 15 Deireadh Fómhair 2020 maidir le treoirlínte do bheartais fostaíochta na mBallstát (OJ L 379, 26.10.2021, p. 1).

- (19) Tá rochtain ar oideachas, oiliúint agus foghlaim ar feadh an tsaoil atá ar ardcháilíocht agus cuimsitheach do chách fíor-riachtanach chun a áirithiú go bhfuil na scileanna ag an lucht saothair is gá chun an t-aistriú glas a bhaint amach. Dá bhrí sin, ba cheart gnéithe a bhaineann le haistriú cóir a chomhtháthú i bhforbairt agus cur chun feidhme straitéisí scileanna náisiúnta, agus na moltaí ón gCoimisiún sa ‘Clár Oibre Eorpach do Scileanna’¹ agus ‘Straitéis Nua Tionsclaíochta Nuashonraithe’² á gcur san áireamh. Uirlis thábhachtach a bheidh i gcomhpháirtíochtaí scileanna faoin gComhshocrú do Scileanna freisin. Le faisnéis agus fadbhreathnaitheacht cothrom le dáta maidir leis an margadh saothair agus le scileanna, lena n-áirítear ar an leibhéal réigiúnach, earnálach agus ar leibhéal na ceirde, is féidir riachtanais a bhaineann le scileanna gairmshonracha agus idirdhisciplíneacha ábhartha a aithint agus a thuar, lena n-áirítear mar bhonn chun curaclaim a oiriúnú chun riachtanais scileanna le haghaidh an aistrithe ghlais a chomhlíonadh. Leis an ngairmoideachas agus gairmoiliúint, ba cheart scileanna a thabhairt do dhaoine óga agus daoine fásta, le bém ar leith ar mhná agus ar oibrithe ar bheagán oiliúna, ar scileanna iad a bhfuil gá leo chun an t-aistriú glas a bhaint amach, i gcomhréir le Moladh 2020/C 417/01 ón gComhairle³.

¹ Teachtaireacht ón gCoimisiún an 1 Iúil 2020 dar teideal European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience [Clár Oibre Eorpach do Scileanna ar mhaithe le hiomaíochas inbhuanaithe, cothroime shóisialta agus athléimneacht].

² Teachtaireacht ón gCoimisiún an 5 Bealtaine 2021 dar teideal Updating the 2020 New Industrial Strategy: Building a stronger Single Market for Europe’s recovery [Straitéis Nua Thionsclaíochta 2020 a Nuashonrú: Margadh aonair níos láidre a thógáil do théarnamh na hEorpa].

³ Moladh 2020/C 417/01 ón gComhairle an 24 Samhain 2020 maidir leis an ngairmoideachas agus gairmoiliúint (VET) don iomaíochas inbhuanaithe, don chothroime shóisialta agus don athléimneacht (IO C 417, 2.12.2020, lch 1).

Maidir le printíseachtaí agus tréimhsí oiliúna ar íocaíocht, ina bhfuil gnéithe oiliúna láidre, go háirithe le haghaidh daoine óga, rannchuidíonn siad le haistrithe sa mhargadh saothair, go háirithe aistrithe i dtreo gníomhaíochtaí a rannchuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil, agus in earnálacha a bhfuil ganntanais scileanna ar leith iontu. Ba cheart rannpháirtíocht mhéadaithe daoine fásta san fhoghlaím ar feadh an tsaoil a chur chun cinn chun riachtanais uas-scilithe agus athscilithe a chomhlíonadh, *inter alia* trína chur ar a gcumas do dhaoine oiliúint a lorg atá saincheaptha dá riachtanais agus nuair is iomchuí trí chúrsaí gearra a ndéantar dearbhú cáilíochta orthu maidir le scileanna le haghaidh an aistrithe ghlais, agus Moladh (AE) 2022/... ón gComhairle¹⁺ atá beartaithe á chur san áireamh, darb aidhm go mbeidh sé níos éasca torthaí na gcúrsaí sin a luacháil agus a aithint.

¹ Moladh (AE) 2022/... ón gComhairle an... maidir le cur chuige Eorpach i leith micri-creideamh don fhoghlaím ar feadh an tsaoil agus d'infhostaitheacht (IO...).

⁺ IO: Cuir isteach sa téacs, le do thoil, uimhir an Mholta atá i ndoiciméad ST 9237/22 agus cuir isteach uimhir, dáta agus tagairt IO an Mholta sin san fhonóta.

(20) Ba cheart comhdhéanamh córas sochair cánach agus córas cosanta sóisialta a scrúdú i gcomhthéacs na riachtanas sonrach a eascraíonn as an aistriú glas, chun go léireofaí iontu freisin an ‘prionsabal gurb é údar an truaillithe a íocfaidh as’ agus an gá nach dtugann na beartais a ghabhann leo isteach fóirdheontais le haghaidh úsáid breoslaí iontaise, nach gcuireann siad de cheangal ar thomhaltóirí teicneolaíocht shonrach a úsáid, nach laghdaíonn siad dreasachtaí le haghaidh athchóiriú foirgneamh agus ionadú córas fuinnimh theirmigh agus nach laghdaíonn siad na dreasachtaí faoi chuimsiú bearta éifeachtúlachta fuinnimh i gcoitinne. Féadfar meascán de bheartais éagsúla tacú leis na teaghlaigh is leochailí agus leis na hoibrithe is mó atá thíos leis an aistriú glas. Ag brath ar an gcás náisiúnta agus ar an gcás aonair, d’fhéadfadh sé go mbeadh i gceist leis sin, mar shampla, cánachas a aistriú ó chánachas saothair go cuspóirí aeráide agus comhshaoil mar a bheartaítear leis an togra chun athbhreithniú a dhéanamh ar an Treoir maidir le Cánachas Fuinnimh¹, athbhreithniú ar scéimeanna dífhostaíochta agus/nó tacaíocht spriocdhírthe dhíreach ioncaim, i gcás inar gá. Féadfar athbhreithniú a dhéanamh ar chórais chosanta sóisialta, lena n-áirítear beartais maidir leis an gcuimsiú sóisialta agus, i gcás inarb infheidhme, féadfar iad a oiriúnú i bhfianaise an aistrithe ghlais, go háirithe chun foráil do shlándáil ioncaim, go háirithe le linn aistrithe ó phost go post, agus chun seirbhísí leormhaithe sóisialta, sláinte agus cúraim a sholáthar trí bhonneagar sóisialta leormhaithe, go háirithe sna críocha is mó atá buailte, cuir i gcás ceantair thuaithe agus ceantair iargúlta, amhail na réigiúin is forimeallaí chun an t-eisiamh sóisialta a chosc, agus aghaidh a thabhairt ar rioscaí don tsláinte. Chun eisiamh sóisialta leanaí a chosc agus a chomhrac, tá sé mar aidhm le hinfheistíochtaí i mbonneagar sóisialta do leanaí rochtain ar phríomhsheirbhísí a áirithiú do leanaí atá i ngátar, mar a leagtar amach i Moladh (AE) 2021/1004 ón gComhairle².

¹ Togra le haghaidh Treoir ón gComhairle lena ndéantar athstruchtúrú ar chreat an Aontais le haghaidh cáin a ghearradh ar tháirgí fuinnimh agus ar leictreachas (athmhúnlú), COM(2021) 563 final, beartaítear aistriú den sórt sin sa chánachas ar tháirgí fuinnimh agus ar leictreachas i dtreo cuspóirí aeráide agus comhshaoil.

² Moladh (AE) 2021/1004 ón gComhairle an 14 Meitheamh 2021 lena mbunaítear Ráthaíocht Eorpach do Leanaí (IO L 223, 22.6.2021, lch. 14).

- (21) Chun athléimneacht fhisiciúil agus athléimneacht airgeadais maidir le tionchair dho-athraithe an athraithe aeráide a fhorbairt ar bhealach cuimsitheach, is gá réitigh a chur chun cinn i ndáil le feasacht, laghdú agus aistriú riosca, go háirithe trí chur le hinfhaighteacht réiteach árachais agus trí infheistíocht a dhéanamh i mbainistiú riosca tubaistí agus in oiriúnú chun tionchair fhisiciúla an athraithe aeráide a laghdú, ar an gcaoi sin, caillteanas agus an bhearna i gcosaint na haeráide a laghdú, agus micrifhiontar, fiontair bheaga agus mheánmhéide, chomh maith le ceantair thuaithe agus ceantair iargúlta, mar shampla na réigiún is forimeallaí agus oileáin, á gcur san áireamh. Ba cheart bainistiú riosca tubaistí, lena n-áirítear córais cosanta sibhialta ar an leibhéal náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais a atreisiú chun gurbh fhearr a bheifí in ann suaití a bhaineann leis an aeráid a chosc, ullmhú ina leith agus freagra a thabhairt orthu.

(22) Tá sé de cheart ag cách teacht a bheith aige ar sheirbhísí bunriachtanacha ar dhea-chaighdeán, lena n-áirítear seirbhísí fuinnimh, iompair, uisce, sláintíochta, airgeadais agus cumarsáide digití, agus ba cheart tacaíocht le haghaidh rochtain chomhionann ar na seirbhísí sin a chur ar fáil dóibh siúd atá i ngátar¹. Ina theannta sin, ba cheart rochtain ar thithíocht shóisialta nó ar chúnamh tithíochta ar dhea-chaighdeán a sholáthar dóibh siúd atá i ngátar². De bhreis air sin, is féidir le teaghlaigh ísealioncaim agus meánioncaim, custaiméirí leochaileacha, lena n-áirítear úsáideoirí deiridh, daoine atá i mbaol na bochtaineachta fuinnimh nó daoine atá ina gcónaí i dtithíocht shóisialta, tairbhe a bhaint as cur i bhfeidhm bhunphrionsabal na héifeachtúlachta fuinnimh. Chomh maith le tomhaltóirí fuinnimh a chosaint agus a chumhachtú, tá gá le bearta sonracha chun bunchúiseanna na bochtaineachta fuinnimh a chosc agus chun dul i ngleic leo, go háirithe trí infheistíochtaí a chur chun cinn atá dírithe ar fheabhsuithe éifeachtúlachta fuinnimh, go háirithe san earnáil tithíochta sóisialta. Tá sé i gceist freisin, leis an nuashonrú atá beartaithe ar an Treoir maidir le hÉifeachtúlacht Fuinnimh³ agus ar an Treoir maidir le Feidhmíocht Fuinnimh Foirgneamh⁴ aghaidh a thabhairt ar na príomhbhacainní neamheacnamaíocha atá ar an athchóiriú, amhail dreasachtaí deighilte, lena n-áirítear cásanna úinéara-tionónta agus struchtúir chomhúinéireachta. Sa chomhthéacs sin, ba cheart aird ar leith a thabhairt ar mhná agus ar ghrúpaí áirithe atá go mór i mbaol na bochtaineachta fuinnimh, amhail daoine faoi mhíchumas, tuismitheoirí aonair, daoine scothaosta, leanaí agus daoine a bhfuil cúlra cine mionlaigh nó eitnigh mionlaigh acu.

¹ ‘Colún Eorpach na gCeart Sóisialta’, arna fhógairt go sollúnta ag Parlaimint na hEorpa, ag an gComhairle agus ag an gCoimisiún, 17 Samhain 2017, prionsabal 20.

² ‘Colún Eorpach na gCeart Sóisialta’, arna fhógairt go sollúnta ag Parlaimint na hEorpa, ag an gComhairle agus ag an gCoimisiún, 17 Samhain 2017, prionsabal 19 (a).

³ Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le héifeachtúlacht fuinnimh (athmhúnlú), COM(2021) 558 final.

⁴ Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le héifeachtúlacht fuinnimh (athmhúnlú), COM(2021) 802 final.

Féadfar dul i ngleic le dúshláin soghluaisteachta atá ann cheanna féin nó atá ag teacht chun cinn trí bhearta tacaíochta agus tríd an mbonneagar is gá a fhorbairt, amhail iompar poiblí. Tá inacmhainneacht, inrochtaineacht agus sábháilteacht na soghluaisteachta inbhuanaithe agus modhanna éagsúla iompair, lena n-áirítear iompar príobháideach agus iompair poiblí, an-tábhachtach chun a áirithiú go mbaineann gach duine tairbhe as an aistriú glas agus go bhfuil siad rannpháirteach ann. Tá ról tábhachtach ag an tsoghluaisteacht uirbeach sa chomhthéacs sin, mar a léirítear freisin leis an teachtaireacht ón gCoimisiún an 14 Nollaig 2021 dar teideal ‘Creat Nua AE don tSoghluaisteacht Uirbeach’

- (23) Le cur chuige uile-shochaí i leith an aistrithe chóir, ba cheart tacú le gníomhaíocht beartais, bunaithe ar chomhordú an cheaptha beartas agus acmhainní oibríochtúla neartaithe ar gach leibhéal agus ar fud gach réimse beartais ábhartha, lena dtabharfaí freisin ról gníomhach do na húdaráis réigiúnacha agus áitiúla. Ba cheart é a bheith bunaithe ar rannpháirtíocht ag comhpháirtithe sóisialta ar gach leibhéal agus ag gach céim, agus rannpháirtíocht éifeachtach a mbeadh tionchar aici, ag an tsochaí shibhialta agus ag páirtithe leasmhara. Le comhordú agus rannpháirtíocht mar sin, d'fhéadfaí a áirithiú go ndéanfaí prionsabail na cothroime agus na dlúthpháirtíochta atá sa Chomhaontú Glas don Eoraip a chomhtháthú i ndearadh, cur chun feidhme agus faireachán beartais ón tús, trí bhonn a sholáthar do thacaíocht leathan fadtéarmach le haghaidh beartais chuimsitheacha a dhéanann dul chun cinn maidir leis an aistriú glas.
- (24) Tá bunús láidir fianaise an-tábhachtach chun beartais fhónta shóisialta agus margaidh saothair a chur i bhfeidhm lena n-áirithítear aistriú cóir cuimsitheach. Chuige sin, má dhéantar sainmhínthe, coincheapa, aicmithe agus modheolaíochtaí a chomhchuibhiú agus a dhéanamh comhsheasmhach, de réir a chéile, bunaithe go háirithe ar an Moladh ón gCoimisiún (AE) 2020/1563¹ éascófar measúnuithe agus inchomparáideacht na measúnuithe. Féadfar tuilleadh gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta cur leis an mbonn eolais a d'fhéadfaí a úsáid ar mhaithe leis an mbeartas agus leis an dioscúrsa poiblí. Ar a seal, féadfar malartuithe leis an bpobal ina éagsúlacht ar fad agus leis na príomhpháirtithe leasmhara, mar shampla malartuithe maidir le torthaí meastóireachtaí, torthaí beart fadbhreathnaitheachta agus beart faireacháin, cur le ceapadh beartas agus leis an úinéireacht.

¹ Moladh (AE) 2020/1563 ón gCoimisiún an 14 Deireadh Fómhair 2020 maidir le bochtaineacht fuinnimh (IO L 357, 27.10.2020, lch. 35).

- (25) Ní mór sonraí agus táscairí inscne-dhíchomhiomlánaithe iomchuí gráinneacha ardcháilíochta go háirithe chun measúnú a dhéanamh ar na tionchair fostaíochta, shóisialta agus dháileacháin a bhíonn ag beartais i leith an athraithe aeráide. Níl na sonraí agus táscairí sin ar fáil go hiomlán faoi láthair. Mar shampla, cé go bhfuil roinnt dul chun cinn déanta maidir le bochtaineacht fuinnimh a thomhas, d'fhéadfaí táscairí chun measúnú a dhéanamh ar bhochtaineacht iompair a fhorbairt i gcomhréir le cúinsí náisiúnta. Féadfar faireachán agus meastóireacht a neartú le roinnt beart, lena ndíreofaí ar tháscairí agus scórchláir, mar aon le treoirthionscadail mhionscála agus beartais thrialacha. Ba cheart do na gníomhaíochtaí sin chur le scórchláir atá ann cheana féin, nó tarraingt uathu, amhail an Scórchlár Sóisialta agus clár eolais an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip, a bhfuil faisnéis ábhartha iontu maidir le gnéithe sonracha de bheartais i leith an aistrithe chóir.

- (26) I bhfianaise na riachtanas suntasacha infheistíochta a eascraíonn as an aistriú glas, tá tábhacht ar leith ag baint leis an úsáid is fearr agus úsáid éifeachtúil a bhaint as cistiú poiblí agus príobháideach agus le slógadh na n-acmhainní ar fad atá ar fáil agus a gcur chun feidhme éifeachtúil. Ar leibhéal an Aontais, cuirtear tacaíocht ar fáil do bhearta ábhartha trí bhuiséad an Aontais Eorpaigh agus trí NextGenerationEU. Cuirfear chun feidhme iad faoi iad seo a leanas: an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF), an Sásra um Aistriú Cóir (JTM), lena n-áirítear an Ciste um Aistriú Cóir (CUAC), Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+), Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE), an Ciste Comhtháthaithe, Cúnamh Téarnaimh don Chomhtháthú agus do Chríocha na hEorpa (REACT-EU), ERASMUS+ agus an Ciste Eorpach um Choigeartú don Domhandú (CED), clár LIFE, an clár Fís Eorpach, an Ciste don Nuachóiriú¹, agus na cistí faoin gComhbheartas Talmhaíochta (CBT). De bhreis air sin, tacaíonn an Coimisiún leis na Ballstáit tríd an Ionstraim um Thacaíocht Theicniúil, trí shaineolas teicniúil saincheaptha a sholáthar chun athchóirithe a dhearadh agus a chur chun feidhme, lena n-áirítear na hathchóirithe sin a chuireann aistriú cóir i dtreo na neodrachta carbóin chun cinn.

¹ Lasmuigh de bhuiséad an Aontais agus NextGenerationEU.

- (27) Is é an Seimeastar Eorpach creat comhordúcháin bheartais eacnamaíoch agus fostaíochta an Aontais Eorpaigh. Leanfaidh sé den ról sin a bheith aige sa chéim téarnaimh agus ó thaobh na n-aistrithe glasa agus digiteacha a chur chun cinn, agus sin bunaithe thart timpeall ar cheithre ghné na hinbhuanaitheachta iomaíche, mar thaca leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a bhaint amach. Faoin Seimeastar Eorpach, déanfaidh an Coimisiún faireachán géar ar thorthaí agus tionchair shocheacnamaíocha agus i gcás inarb ábhartha, molfaidh sé moltaí tírshonracha spriocdhírithe chun a áirithiú nach bhfágtar aon duine ar lár. Beidh an chomhlántacht leis na bearta a dtacaítear leo faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta ina tosaíocht. Dá bhrí sin, déanfar faireachán ar an Moladh seo, de réir mar is iomchuí, i gcomhthéacs an tSeimeastair Eorpaigh, lena n-áirítear faoi chuimsiú na gcoistí ábhartha, laistigh dá réimsí inniúlachtaí faoi seach, bunaithe ar mheasúnuithe leormhaithe, meastóireachtaí ar thionchar beartais, agus staid cur chun feidhme na treoraíochta a sholáthraítear sa Mholadh seo. Ní chuirfidh an socrú faireacháin ualaí riaracháin nach bhfuil gá leo ar na Ballstáit.
- (28) Thairis sin, mar chuid den dréacht agus den nuashonrú deiridh ar a NECPanna in 2023 agus 2024, faoi seach, i gcomhréir le hAirteagal 14 de Rialachán (AE) 2018/1999, ba cheart do na Ballstáit an Moladh seo a úsáid chun féachaint an bhféadfaí measúnuithe ar thionchair fostaíochta, shóisialta agus dháileacháin agus gnéithe den aistriú cóir a phríomhshruthú ar feadh na cúig ghné den Aontas Fuinnimh agus tuilleadh feabhais a chur ar bhearta chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair sin, agus aird ar leith á tabhairt ar bhochtaineacht fuinnimh.

- (29) Thairis sin, leis an bhfaireachán ar chur chun feidhme an Mholta seo, féadfar cur leis an bhfianaise atá ann cheana féin i gcomhthéacs na bpróiseas faireachais iltaobhaigh atá bunaithe, amhail an Seimeastar Eorpach. Féadfaidh an Chomhairle nó an Coimisiún a iarraidh ar an gCoiste Fostaíochta agus ar an gCoiste um Chosaint Shóisialta, i gcomhréir le hAirteagail 150 agus 160 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, faoi seach, agus i gcomhar le coistí ábhartha eile, go háirithe an Coiste um Beartas Eacnamaíoch, scrúdú a dhéanamh ina réimsí inniúlachta féin ar chur chun feidhme an Mholta seo ar bhonn tuairisciú leordhóthanach arna dhéanamh ag an gCoimisiún agus ag uirlisí iltaobhacha eile faireachais. Sa chomhthéacs sin freisin, tá an Coimisiún ag oibriú chun feabhas a chur ar infhaighteacht sonraí – sonraí inscne-dhíchomhiomlánaithe – chun creataí agus treoraíocht mhodheolaíochta atá ann cheana a thabhairt cothrom le dáta agus a úsáid, lena n-áirítear creataí agus treoraíocht chun bochtaineacht fuinnimh, bochtaineacht iompair agus neamh-chomhionannais chomhshaoil a thomhas, agus chun meastóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht agus ar thionchar iarbhir na mbeart,

TAR ÉIS AN MOLADH SEO A GHLACADH:

CUSPÓIR

- (1) I gcomhréir le prionsabail an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip agus Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta, is é is aidhm don Mholadh seo a áirithiú gur aistriú cóir é aistriú an Aontais i dtreo geilleagar atá neodrach ó thaobh na haeráide de agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de faoi 2050 agus nach bhfágfar aon duine ar lár leis an aistriú sin.
- (2) Iarrtar ar na Ballstáit, chun na críche sin, pacáistí beartas cuimsitheacha agus comhleanúnacha a ghlacadh agus a chur chun feidhme i ndlúthchomhar le comhpháirtithe sóisialta de réir mar is ábhartha, agus ar an mbealach sin aghaidh a thabhairt ar ghnéithe fostaíochta agus sóisialta chun aistriú cóir a chur chun cinn sna beartais uile, go háirithe beartais aeráide, fuinnimh agus comhshaoil, agus an úsáid is fearr a bhaint as cistiú poiblí agus príobháideach freisin.

SAINMHÍNITHE

- (3) Chun críche an Mholta seo, beidh feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:
 - (a) Ciallaíonn ‘aistriú glas’ an t-aistriú a dhéanfaidh geilleagar agus sochaí an Aontais i dtreo cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach, trí bheartais agus trí infheistíochtaí go príomha, i gcomhréir leis an an Dlí Aeráide Eorpach lena leagtar síos an oibleagáid neodracht ó thaobh na haeráide de a bhaint amach faoi 2050, agus i gcomhréir leis an gComhaontú Glas don Eoraip agus le gealltanais idirnáisiúnta, lena n-áirítear Comhaontú Pháras, Comhaontuithe Iltaobhacha eile maidir leis an gComhshaol agus na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe.

- (b) Ciallaíonn ‘cuspóirí aeráide agus comhshaoil’ na sé chuspóir a leagtar síos le Rialachán (AE) 2020/852 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹, is iad sin: maolú ar an athrú aeráide; oiriúnú don athrú aeráide; úsáid inbhuanaithe a bhaint as uisce agus acmhainní muirí agus iad a chosaint; an t-aistriú chuig geilleagar ciorclach; cosc agus rialú ar thruailliú; agus bithéagsúlacht agus éiceachórais a chosaint agus a athbhunú.
- (c) Ciallaíonn ‘na daoine agus na teaghlaigh is mó atá thíos leis an aistriú glas’ iad siúd a bhfuil a rochtain ar fhostaíocht ardcháilíochta, lena n-áirítear féinfhostaíocht, agus/nó ar oideachas agus ar oiliúint agus/nó ar chaighdeán maith maireachtála agus ar sheirbhísí riachtanacha, teoranta ar bhealach suntasach nó i mbaol a bheith teoranta ar bhealach suntasach mar thoradh díreach nó indíreach ar an aistriú glas.
- (d) Ciallaíonn ‘daoine agus teaghlaigh i gcásanna leochaileacha’ iad siúd a bhfuil a rochtain ar fhostaíocht ardcháilíochta, lena n-áirítear féinfhostaíocht, agus/nó ar oideachas agus ar oiliúint agus/nó ar chaighdeán maith maireachtála agus ar sheirbhísí riachtanacha, teoranta nó i mbaol a bheith teoranta, beag beann ar an aistriú glas, rud a fhágann gur beag a n-acmhainn iad féin a chur in oiriúint d’iarmhairtí an aistrithe ghlais.

¹ Rialachán (AE) 2020/852 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Meitheamh 2020 maidir le creat a bhunú chun infheistíocht inbhuanaithe a éascú, agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2019/2088 (IO L 198, 22.6.2020, lch. 13) (‘an Rialachán maidir le Tacsanomaíocht’) soláthraítear córas coiteann aicmiúcháin maidir le gníomhaíochtaí eacnamaíocha inbhuanaithe.

- (e) Ciallaíonn ‘micrifhiontair, fiontair bheaga agus mheánmhéide’ fiontair a fhostaíonn níos lú ná 250 duine, lena n-áirítear daoine aonair féinfhostaithe, agus nach mó ná EUR 50 milliún a láimhdeachas bliantúil, agus/nó nach mó ná EUR 43 milliún a gclár comhardaithe bliantúil, arna ríomh i gcomhréir le hAirteagail 3 go 6 d’Iarscríbhinn I a ghabhann le Rialachán (AE) Uimh. 651/2014 ón gCoimisiún¹.
- (f) ciallaíonn ‘bochtaineacht fuinnimh’ easpa rochtana a bheith ag teaghlach ar sheirbhísí riachtanacha fuinnimh is cloch bhoinn faoi chaighdeán maith maireachtála agus sláinte, lena n-áirítear teas, fuarú agus soilsiú leormhaith agus an fuinneamh chun cumhacht a thabhairt d’fhearaí leictreacha, sa chomhthéacs náisiúnta ábhartha, sa bheartas sóisialta reatha agus i mbeartais ábhartha eile²; beidh feidhm ag an sainmhíniú ar ‘bochtaineacht fuinnimh’ atá sa Mholadh seo, mura rud é go mbeidh sainmhíniú eile ar an gcoincheap sin i dTreoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³, mar a leasaítear í nó mar a d’fhéadfaí a ionadú mar thoradh ar an togra ón gCoimisiún an 14 Iúil 2021⁴, agus sa chás sin, beidh feidhm ag an sainmhíniú sin chun críocha an Mholta seo.

¹ Rialachán (AE) Uimh. 651/2014 ón gCoimisiún an 17 Meitheamh 2014 ina ndearbhaítear go bhfuil catagóirí áirithe cabhrach comhoiriúnach leis an margadh inmheánach i gcur i bhfeidhm Airteagail 107 agus 108 den Chonradh (IO L 187, 26.6.2014, lch. 1).

² Cé gur faoi na Ballstáit atá sé an coincheap ‘custaiméirí leochaileacha’ a shainmhíniú, cuimsíonn sé teaghlaigh nach bhfuil in ann a dtithe a théamh nó a fhuarú go leormhaith agus/nó a bhfuil a mbillí fónais i riaráiste, i gcomhréir leis an Moladh ón gCoimisiún maidir le bochtaineacht fuinnimh, C/2020/9600 final (IO L 357, 27.10.2020, lch. 35).

³ Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoracha 2009/125/CE agus 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2004/8/CE agus 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1).

⁴ Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le héifeachtúlacht fuinnimh (athmhúnlú), COM(2021) 558 final.

- (g) Ciallaíonn ‘seirbhísí riachtanacha’ seirbhísí ardchaighdeán, lena n-áirítear uisce, sláintíocht, fuinneamh, iompar agus soghluaisteacht, seirbhísí airgeadais agus cumarsáid dhigiteach; ba cheart tacaíocht do rochtain ar sheirbhísí den sórt sin a chur ar fáil dóibh siúd atá i ngátar, de réir phrionsabal 20 de Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta, agus ba cheart freisin deiseanna a chur ar fáil chun airgead a shábháil, lena n-áirítear trí athúsáid, athchóiriú, deonú agus trí sheirbhísí a chomhroinnt.
- (h) Ciallaíonn ‘pacáiste beartais’ tacar cuimsitheach comhleanúnach de bhearta ina gcomhtháthaítear beartais fostaíochta, scileanna agus shóisialta le beartais aeráide, fuinnimh, iompair, chomhshaoil agus beartais eile um aistriú glas, trí chur chuige tras-earnálach dea-chomhordaithe bunaithe ar cheann amháin nó níos mó de straitéisí agus/nó pleananna gníomhaíochta náisiúnta, agus a bhaineann tairbhe as sásraí comhordúcháin agus rialachais ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal náisiúnta de réir mar is cuí.

PACÁISTÍ BEARTAIS LE HAGHAIDH AISTRIÚ GLAS CÓIR

- (4) Chun tacaíocht ghníomhach a chur ar fáil d'fhostaíocht ardcháilíochta le haghaidh aistriú cóir agus chun forbairt a dhéanamh ar Mholadh (AE) 2021/402, moltar do na Ballstáit, i ndlúthchomhar leis na comhpháirtithe sóisialta, féachaint an bhféadfaí na bearta seo a leanas a úsáid chun tacú leis na daoine is mó atá thíos leis an aistriú glas, go háirithe iad siúd atá i gcásanna leochaileacha agus, i gcás inar leormhaith, tacú leo an t-aistriú a dhéanamh, trí fhostaíocht nó trí fhéinfhostaíocht, i dtreo gníomhaíochtaí eacnamaíocha a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach:
- (a) tacú go héifeachtach le rochtain agus caomhnú ar fhostaíocht ardcháilíochta, go háirithe trí sheirbhísí fostaíochta, lena n-áirítear cúnamh saincheaptha cuardaigh post agus trí chúrsaí foghlama lena ndírítear freisin ar scileanna glasa agus digiteacha i gcás inarb iomchuí; féachaint an bhféadfaí cláir fostaíochta atá dea-cheaptha, spriocdhírithe agus faoi cheangal ama a úsáid freisin, cláir lena n-ullmhófaí tairbhíthe trí oiliúint, go háirithe daoine ó na grúpaí faoi ghannionadaíocht agus daoine i gcásanna leochaileacha, chun páirt leanúnach a ghlacadh sa mhargadh saothair;

- (b) úsáid éifeachtach a bhaint as dreasachtaí earcaíochta agus aistrithe atá spriocdhírithe agus dea-cheaptha, lena n-áirítear trí fhéachaint an bhféadfaí úsáid leordhóthanach a bhaint as fóirdheontais pá agus earcaíochta agus as dreasachtaí atá nasctha le ranníocaíochtaí slándála sóisialta, chun cuidiú le haistrithe sa mhargadh saothair sna hearnálacha ar fad agus le soghluaisteacht an lucht saothair ar fud réigiún agus tíortha, i bhfianaise na ndeiseanna agus na ndúshlán a bhaineann leis an aistriú glas;
- (c) an fhiontraíocht a chur chun cinn, lena n-áirítear fiontair agus gach aon eintiteas eile sa gheilleagar sóisialta¹, go háirithe i réigiúin a bhfuil dúshlán a bhaineann leis an aistriú acu agus, i gcás inarb iomchuí, in earnálacha ina gcuirtear cuspóirí aeráide agus comhshaoil chun cinn, amhail an geilleagar ciorclach, agus aird ar leith á tabhairt ar fhiontraíocht na mban. Ba cheart bearta airgeadais, lena n-áirítear deontais, iasachtaí nó cothromas, agus bearta eile, lena n-áirítear seirbhísí oiliúna agus comhairleacha, agus aird ar leith ar ghníomhaíochtaí múscaillte feasachta, a bheith san áireamh sa tacaíocht, agus iad saincheaptha do gach céim de shaolré an ghnó; ba cheart an tacaíocht a bheith cuimsitheach agus ba cheart rochtain a bheith uirthi ag grúpaí atá faoi ghannionadaíocht agus atá faoi mhíbhuntáiste;

¹ Teachtaireacht ón gCoimisiún: Building an economy that works for the people: an action plan for the social economy [Geilleagar a thógáil a oibríonn do dhaoine: plean gníomhaíochta don gheilleagar sóisialta'], COM(2021) 778 final.

- (d) cruthú post ardcháilíochta a spreagadh, go háirithe sna dlínsí is mó atá thíos leis an aistriú glas agus, i gcás inarb iomchuí, in earnálacha a chuireann cuspóirí aeráide agus comhshaoil chun cinn, amhail an geilleagar ciorclach, trí éascaíocht a dhéanamh ar rochtain ar mhaoiniú agus ar mhargaí ag micrifhiontair, fiontair bheaga agus mheánmhéide, go háirithe iad siúd a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach, d’fhonn iomaíochas, nuálaíocht agus fostaíocht ardcháilíochta a chur chun cinn ar fud an mhargaidh aonair, lena n-áirítear sna hearnálacha agus sna héiceachórais a bhfuil ábharthacht straitéiseach ag baint leo i gcomhthéacsanna náisiúnta agus áitiúla;
- (e) anailís a dhéanamh ar thionchar an aistrithe ghlais ar an tsláinte agus ar an tsábháilteacht ag an obair agus, dá réir sin, bearta a chur chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí nua nó ar an ngéarú a d’fhéadfaí a dhéanamh ar na rioscaí atá ann cheana, agus Teachtaireacht ón gCoimisiún an 28 Meitheamh 2021 dar teideal ‘Creat straitéiseach AE maidir le sláinte agus sábháilteacht ag an obair 2021-2027 - Sábháilteacht agus sláinte cheirde i saol oibre atá ag athrú a chur san áireamh;
- (f) a áirithiú go ndéanfar na rialacha atá ann cheana maidir le coinníollacha oibre a chur chun feidhme agus a fhorfheidhmiú go héifeachtach, go háirithe maidir le sláinte agus sábháilteacht ag an obair, maidir le heagrú oibre agus rannpháirtíocht oibrithe, d’fhonn coinníollacha oibre cothroma agus cáilíocht post a chosaint le linn an aistrithe, lena n-áirítear i ngníomhaíochtaí eacnamaíocha a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach;

- (g) úsáid cleachtas soláthair phoiblí atá freagrach ar bhonn sóisialta a chothú¹, lena n-áirítear trí chritéir dhámhachtana shóisialta, lena gcruthaítear deiseanna do na daoine is mó atá thíos leis an aistriú glas, agus critéir dhámhachtana ghlasa á gcur chun cinn freisin;
- (h) foráil a dhéanamh do rannpháirtíocht iomlán agus fhóinteach na n-oibrithe ag gach leibhéal agus a n-ionadaithe, lena n-áirítear faisnéis agus comhairliúchán, a mhéid a bhaineann le hathrú a thuar agus le próisis athstruchtúraithe a bhainistiú, lena n-áirítear iad siúd atá nasctha leis an aistriú glas, i gcomhréir leis an Teachtaireacht ón gCoimisiún an 13 Nollaig 2013 maidir le ‘Creat Cáilíochta AE um réamhaíocht ar athrú agus athstruchtúrú’.

¹ I gcomhréir le Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 maidir le ceanglais inrochtana i leith táirgí agus seirbhísí (IO L 151, 7.6.2019, lch. 70), agus Fógra ón gCoimisiún ‘Ceannach Sóisialta - Treoir maidir le dálaí sóisialta sa soláthar poiblí a chur san áireamh - an Dara heagrán’ (IO C 237, 18.6.2021, lch. 1).

- (5) Chun rochtain chomhionann a áirithiú ar oideachas, oiliúint agus foghlaim ar fad an tsaoil atá cuimsitheach, inacmhainne agus ar ardcháilíocht, agus ar chomhdheiseanna, agus d'fhonn comhionannas inscne a neartú, moltar do na Ballstáit féachaint an bhféadfaí na bearta seo a leanas a chur i bhfeidhm i ndlúthchomhar le comhpháirtithe sóisialta, agus a neamhspleáchas siúd á urramú ag an am céanna, go háirithe mar thaca le daoine agus le teaghlaigh is mó atá thíos leis an aistriú glas, go sonrach iad siúd atá i gcásanna leochaileacha:
- (a) gnéithe fostaíochta agus sóisialta an aistrithe ghlais, lena n-áirítear ganntanais lucht saothair a d'fhéadfadh a bheith ann, a chomhtháthú i bhforbairt agus i gcur chun feidhme na straitéisí náisiúnta ábhartha trína ndírítear ar dhúshlán scileanna, mar shampla, faoin gClár Oibre Eorpach do Scileanna, agus tacú le comhpháirtíochtaí geallsealbhóirí a chur ar bun agus a chomhordú, lena n-áirítear faoin gComhshocrú do Scileanna, rud a áiríteoidh go háirithe go mbeidh na scileanna i gcroílár na gconairí aistrithe arna gcomhchruthú do na héiceachórais thionsclaíocha ábhartha a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach;
 - (b) faisnéis agus fadbhreathnaitheacht cothrom le dáta a fhorbairt maidir leis an margadh saothair agus le scileanna, agus na riachtanais a bhaineann le scileanna gairmshonracha agus idirdhisciplíneacha a aithint agus a thuar. Forbairt a dhéanamh ar na huirlisí agus ar na tionscnaimh atá ann faoi láthair, lena n-áirítear saineolas agus comhar na gcomhpháirtithe sóisialta agus na ngeallsealbhóirí ábhartha; féachaint an bhféadfaí curaclaim oideachais agus oiliúna a chur in oiriúint do riachtanais an aistrithe ghlais, i gcomhréir le himthosca náisiúnta agus réigiúnacha, agus treoraíocht scoile agus gairme a chur ar fáil dá réir sin;

- (c) oideachas agus oiliúint tosaigh atá inacmhainne, inrochtana, cuimsitheach agus ar ardcháilíocht a sholáthar, lena n-áirítear gairmoideachas agus gairmoiliúint lena dtugtar d'fhoghlaimeoirí scileanna agus inniúlachtaí atá ábhartha maidir leis an aistriú glas. Ba cheart foghlaim ar mhaithe leis an inbhuanaitheacht – lena n-áirítear an eolaíocht, an teicneolaíocht, an innealtóireacht agus an mhatamaitic (ETIM), cuir chuige idirdhisciplíneacha agus scileanna digiteacha – a mheas mar dhlúthchuid de na curaclaim náisiúnta agus na cláir oideachais agus oiliúna agus iad a chur chun cinn, i gcás inarb iomchuí; gníomhaíochtaí sonracha a dhéanamh chun daoine faoi mhíchumas, mná, daoine ar bheagán scileanna agus grúpaí eile atá faoi ghannionadaíocht sna réimsí gairme lena mbaineann i láthair na huaire a mhealladh agus chun a ngairmréimeanna a chur chun cinn;
- (d) scéimeanna tacaíochta do phrintíseachtaí agus, i gcás inar féidir, do thréimhsí oiliúna ardcháilíochta ar íocaíocht a thabhairt isteach nó a neartú, chomh maith le scéimeanna scáthfhoghlama ina bhfuil gné láidir oiliúna, go háirithe i micrifhiontair, fiontair bheaga agus mheánmhéide, lena n-áirítear iad siúd a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach, agus iad siúd in earnálacha a bhfuil ganntanais scileanna ar leith iontu, amhail an fhoirgníocht agus TFC. Ba cheart do na scéimeanna sin a bheith faoi réir faireachán agus meastóireacht náisiúnta nó réigiúnach, agus ba cheart dóibh cáilíocht post a chosaint agus Moltaí 2018/C 153/01¹ agus 2014/C 88/01² ón gComhairle á gcur san áireamh;

¹ Moladh 2018/C 153/01 ón gComhairle an 15 Márta 2018 maidir le Creat Eorpach do Phrintíseachtaí Ardchaighdeáin agus Éifeachtacha (IO C 153, 2.5.2018, lch. 1).

² Moladh 2014/C 88/01 ón gComhairle an 10 Márta 2014 maidir le Creat Ardchaighdeáin do Chúrsaí Oiliúna (IO C 88, 27.3.2014, lch. 1).

- (e) rannpháirtíocht daoine fásta in oiliúint a mhéadú le linn an tsaoil oibre, i gcomhréir le riachtanais uas-scilithe agus athoiliúna an aistrithe ghlais, trína áirithiú go mbíonn tacaíocht ar fáil d'oiliúint le linn na hoibre, d'aistrithe gairmiúla agus do scileanna idirdhisciplíneacha, go háirithe chun an t-aistriú a éascú i dtreo earnálacha agus gníomhaíochtaí eacnamaíocha a meastar go dtiocfaidh méadú orthu; cumhacht a thabhairt do dhaoine oiliúint a lorg atá saincheaptha dá riachtanais, *inter alia*, trí chúrsaí gearra a bhfuil a gcáilíocht dearbhaithe maidir le scileanna don aistriú glas; chuige sin, machnamh a dhéanamh ar rochtain ar shaoire oiliúna ar íocaíocht agus gairmthreoir a chur ar fáil, chomh maith leis an rogha cuntais foghlama aonair a chur ar bun, agus an Moladh (AE) 2022/... ón gComhairle¹⁺ á chur san áireamh, agus tacú le cúrsaí gearra a bhfuil a gcáilíocht dearbhaithe agus iad aitheanta go forleathan a cheapadh, agus Moladh (AE) 2022/... ón gComhairle²⁺⁺ á gcur san áireamh.

¹ Moladh (AE) 2022/ ... ón gComhairle an ... maidir le cuntais foghlama aonair (IO ...).

⁺ IO: Cuir isteach sa téacs, le do thoil, uimhir an Mholta atá i ndoiciméad ST 8944/22 agus cuir isteach uimhir, dáta agus tagairt IO an Mholta sin san fhonóta.

² Moladh (AE) 2022/ ... ón gComhairle an ... maidir le cur chuige Eorpach i leith micridhintiúr don fhoghlaím ar feadh an tsaoil agus d'infhostaitheacht (IO ...).

⁺⁺ IO: Cuir isteach sa téacs, le do thoil, uimhir an Mholta atá i ndoiciméad ST 9237/22 agus cuir isteach uimhir, dáta agus tagairt IO an Mholta sin san fhonóta.

- (6) Chun a áirithiú go leanann córais sochair chánach agus córais cosanta sóisialta, lena n-áirítear beartais um chuimsiú sóisialta, de bheith cóir i gcomhthéacs an aistrithe ghlais, agus Moladh 2014/C 88/01 ón gComhairle¹ á chur san áireamh, moltar do na Ballstáit féachaint an bhféadfaí, i gcás inarb infheidhme, na bearta seo a leanas a úsáid mar thaca leis na daoine agus leis na teaghlaigh is mó atá thíos leis an aistriú glas, go háirithe iad siúd atá i gcás leochaileach, d’fhonn tacú le haistrithe sa mhargadh saothair, lena n-áirítear aistrithe i dtreo gníomhaíochtaí eacnamaíocha a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach, a choisceann agus a mhaolaíonn bochtaineacht fuinnimh agus iompair i gcomhréir le himthosca náisiúnta, agus a laghdaíonn tionchair chúlchéimnitheacha na mbeartas:
- (a) córais chánachais a mheasúnú agus, i gcás inar gá, a oiriúnú i bhfianaise na ndúshlán a thiocfaidh chun cinn de bharr an aistrithe i dtreo neodracht ó thaobh na haeráide de, go sonrach tríd an t-ualach cánach a aistriú ón saothar agus tríd an ding chánach do ghrúpaí ísealioncaim agus meánioncaim a laghdú agus a aistriú i dtreo foinsí eile a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach, trí thionchair chúlchéimnitheacha a chosc agus a mhaolú, trí chineál forásach na cánach díri a chaomhnú agus trí mhaoiniú a chosaint do bhearta leormhaithe cosanta sóisialta agus infheistíochta, go háirithe iad siúd atá dírithe ar an aistriú glas;

¹ Moladh 2019/C 387/01 ón gComhairle an 8 Samhain 2019 maidir le rochtain ar chosaint shóisialta d’oibrithe agus do dhaoine féinhostaithe (IO C 387, 15.11.2019, lch. 1).

- (b) córais cosanta sóisialta, lena n-áirítear beartais maidir le cuimsiú sóisialta, a athbhreithniú agus, i gcás inarb infheidhme, a oiriúnú i bhfianaise na ndúshlán fostaíochta, sóisialta agus sláinte a bheidh ann de bharr an aistrithe ghlais; chuige sin, féachaint cén chaoi is fearr is féidir le slándáil ioncaim leormhaith a áirithiú agus a oiriúnú do na riachtanais a thiocfaidh chun cinn de bharr an aistrithe ghlais, lena n-áirítear trí scéimeanna nuálacha um aistriú ó phost go post, trí shochair dhífhostaíochta agus trí chórais ioncaim íosta; soláthar seirbhísí cúraim shóisialta, sláinte agus cúraim fhadtéarmaigh atá inacmhainne, inrochtana agus ar chaighdeán maith a áirithiú freisin, go háirithe do dhaoine agus do theaghlaigh is mó atá thíos leis an aistriú glas, go háirithe trí infheistíocht a dhéanamh sa bhonneagar sóisialta le haghaidh cúram leanaí, cúram fadtéarmach agus cúram sláinte;
- (c) i gcás inar gá, agus mar chomhlánú do na bearta a leagtar amach i bpointe 7(a) má tá siad in úsáid, tacaíocht dhíreach spriocdhírithe agus shealadach ioncaim a sholáthar, go háirithe do dhaoine agus do theaghlaigh atá i gcás leochaileach, chun forbairtí díobhálacha maidir le hioncam agus praghsanna a mhaolú, agus é sin nasctha freisin le dreasachtaí feabhsaithe chun cuspóirí riachtanacha aeráide agus comhshaoil a bhaint amach ar bhonn práinne, agus comharthaí praghais a thacaíonn leis an aistriú glas á gcaomhnú ag an am céanna; chuige sin, a áirithiú go mbíonn maoiniú ceart ar fáil do na bearta sin, lena n-áirítear trí cháilíocht an chaiteachais phoiblí a fheabhsú, tríd an úsáid is fearr is féidir a bhaint as cistí ábhartha an Aontais, agus trí leas a bhaint as na hacmhainní buiséadacha a chruthaítear le cánacha fuinnimh agus comhshaoil agus le EU ETS, i measc nithe eile;

- (d) feabhas a chur ar réitigh feasachta riosca, ar réitigh laghdaithe riosca agus ar réitigh aistrithe riosca a mhéid a bhaineann le teaghlaigh agus le fiontair, go háirithe micrifhiontair, fiontair bheaga agus mheánmhéide, go sonrach trína áirithiú go mbíonn réitigh árachais ar fáil agus inacmhainne, go háirithe do dhaoine agus do theaghlaigh atá i gcásanna leochaileacha.
- (7) Chun rochtain ar sheirbhísí riachtanacha inacmhainne agus ar thithíocht inacmhainne a áirithiú do dhaoine agus do theaghlaigh is mó atá thíos leis an aistriú glas, go háirithe dóibh siúd atá i gcásanna leochaileacha agus dóibh siúd i réigiúin a bhfuil dúshlán acu ó thaobh an aistrithe de, moltar do na Ballstáit féachaint an bhféadfaí na bearta seo a leanas a dhéanamh:
- (a) tacaíocht airgeadais phoiblí agus phríobháideach a úsáid agus dreasachtaí a chur ar fáil chun go ndéanfaí infheistíocht phríobháideach i bhfoinsí fuinnimh inathnuaite agus in éifeachtúlacht fuinnimh, agus é sin á chomhlánú le comhairle do thomhaltóirí maidir lena n-úsáid fuinnimh a bhainistiú ar bhealach níos fearr agus le cinntí eolacha a dhéanamh i dtaca le fuinneamh a spáráil, chun a mbillí fuinnimh a laghdú, agus é sin dírithe ar theaghlaigh agus ar phobail leochaileacha go háirithe; chuige sin, a áirithiú go mbíonn maoiniú ceart ar fáil do na bearta sin, lena n-áirítear trí cháilíocht an chaiteachais phoiblí a fheabhsú, tríd an úsáid is fearr is féidir a bhaint as cistí ábhartha an Aontais, agus trí leas a bhaint as na hacmhainní buiséadacha a chruthaítear le cánacha agus ioncam fuinnimh agus comhshaoil ón EU ETS, i measc nithe eile;

- (b) bochtaineacht fuinnimh a chosc agus a mhaolú trí bhearta feabhsaithe éifeachtúlachta fuinnimh a chur chun cinn agus a chur chun feidhme, lena n-áirítear infheistíochtaí poiblí agus príobháideacha i dteaghaisí chun athchóirithe a spreagadh, lena n-áirítear san earnáil tithíochta sóisialta¹; chuige sin, dreasachtaí, deontais agus iasachtaí atá dea-cheaptha a chur ar fáil, in éineacht le comhairle ghaolmhar, do mhicrifhiontair, fiontair bheaga agus mheánmhéide freisin, agus aird chuí á tabhairt ag an am céanna ar dhreasachtaí, go háirithe d'úinéirí agus do thionóntaí, agus ar fhorbairt na gcostas tithíochta, go háirithe do theaghlaigh atá i gcásanna leochaileacha;
- (c) tomhaltóirí fuinnimh a chumhachtú, lena n-áirítear teaghlaigh atá i gcásanna leochaileacha, trí fhorbairt bhreise a dhéanamh ar fhéinsoláthar trí shocruithe aonair fuinnimh inathnuaite agus seirbhísí eile ó phobail saoránach agus ó phobail fuinnimh inathnuaite², a mbeidh bearta agus feachtais oideachais ag gabháil leo, agus béim ar leith á leagan ar dhaoine atá i gcásanna leochaileacha agus ar thomhaltóirí a bhfuil cónaí orthu i gceantair thuaithe agus iargúlta, lena n-áirítear na réigiúin is forimeallaí, agus ar oileáin;

¹ I gcomhréir leis an teachtaireacht ón gCoimisiún an 18 Feabhra 2022 dar teideal ‘Treoirlínte maidir le Státchabhair don aeráid, do chosaint an chomhshaoil agus don fhuinneamh 2022’, de réir mar is infheidhme.

² Sainmhínítear ‘pobal fuinnimh saoránach’ in Airteagal 2, pointe (11), de Threoir (AE) 2019/944 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Meitheamh 2019 maidir le rialacha comhchoiteanna don mhargadh inmheánach don leictreachais agus lena leasaítear Treoir 2012/27/AE (IO L 158, 14.6.2019, lch. 125).

- (d) dúshláin agus bacainní iompair agus soghluaisteachta atá ag teaghlaigh i gcásanna leochaileacha a chosc agus aghaidh a thabhairt orthu, go háirithe i réigiúin iargúlta, tuaithe agus ísealioncaim, lean n-áirítear na réigiúin, na hoileáin agus na cathracha is forimeallaí, trí bheartais leordhóthanach agus trí bhearta tacaíochta leordhóthanacha agus tríd an mbonneagar riachtanach a fhorbairt, chun feabhas a chur ar an nascacht bhunriachtanach, ar mhaithe le daoine a chumasú le go mbeadh rochtain acu ar an mbealach sin ar oideachas, oiliúint, sláinte, fostaíocht ardcháilíochta agus ar rannpháirtíocht shóisialta; infhaighteacht iompair phoiblí íseal-astaíochtaí, lena n-áirítear a mhinicíocht, a áirithiú, go háirithe, agus i gcás inarb iomchuí, úsáid modhanna inbhuanaithe soghluaisteachta príobháidí¹ a chur chun cinn, agus béim á leagan ar inacmhainneacht, inrochtaineacht agus sábháilteacht;
- (e) an rochtain ar thomhaltas inbhuanaithe a éascú, lena n-áirítear cothú, go háirithe do dhaoine agus do theaghlaigh i gcásana leochaileacha, agus leanaí go háirithe, agus deiseanna sábhála costais a bhaineann leis an ngeilleagar ciorclach a chur chun cinn; chuige sin, foráil a dhéanamh do dhreasachtaí agus uirlisí éifeachtacha, amhail gníomhaíochtaí nuála sóisialta agus tionscnaimh áitiúla, tacú le scéimeanna athúsáide, athchóirithe, athchúrsála, deonaithe agus comhroinnte, lena n-áirítear trí eintitis an gheilleagair shóisialta, agus oideachas agus múscailt feasachta a chur chun cinn maidir le hinbhuanaitheacht comhshaoil le haghaidh foghlaimoirí de gach aois agus ag gach leibhéal agus cineál oideachais agus oiliúna.

¹ Teachtaireacht ón gCoimisiún an 9 Nollaig 2020 Sustainable and Smart Mobility Strategy – putting European transport on track for the future [Straitéis Soghluaisteachta Inbhuanaithe agus Cliste – an córas iompair Eorpach a chur ar an mbóthar ceart don todhchaí].

GNÉITHE TRASGHEARRTHACHA MAIDIR LE GNÍOMHAÍOCHTAÍ BEARTAIS LENA
dTACAÍTEAR LE hAISTRIÚ GLAS CÓIR

- (8) Chun dul chun cinn a dhéanamh maidir leis an aistriú glas ar bhealach cuimsitheach daonlathach, agus cuspóirí aistrithe chóir á gcomhtháthú sa phróiseas ceaptha beartas ar gach leibhéal ón tús agus cur chuige uile-shochaí éifeachtach i leith beartais um aistriú cóir á áirithiú, iarrtar ar na Ballstáit:
- (a) ceapadh beartas a chomhordú ar gach leibhéal agus ar fud na réimsí beartais ábhartha uile, lena n-áirítear taighde agus nuálaíocht d'fhonn creat comhtháite agus cumasúcháin beartais a fhorbairt lena dtabharfar aird chuí ar thionchair dháileacháin agus ar iarmhairtí dearfacha agus diúltacha freisin, lena n-áirítear i réigiúin trasteorann, agus, i gcás inár féidir, lena gcomhtháthaítear straitéisí meastóireachta leormhaithe agus córasacha, measúnuithe *ex ante* agus *ex post* san áireamh;
 - (b) údaráis réigiúnacha agus áitiúla a spreagadh chun ról gníomhach a imirt i gceapadh, i gcur chun feidhme agus i bhfaireachán bheartais an aistrithe chóir, i bhfianaise a ngaireacht do shaoránaigh agus do ghnólachtaí áitiúla;

- (c) páirt ghníomhach a thabhairt do na comhpháirtithe sóisialta ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil, agus a neamhspleáchas á urramú ag an am céanna, i ngach céim den cheapadh beartais agus den chur chun feidhme dá bhforáiltear faoin Moladh seo, lena n-áirítear trí idirphlé sóisialta agus cómhargáil i gcás inarb iomchuí; ina theannta sin, maidir le dearadh agus le cur chun feidhme na gconairí aistrithe le haghaidh éiceachórais thionsclaíocha faoi Straitéis Nua Tionsclaíochta Nuashonraithe, rannpháirtíocht iomlán na gcomhpháirtithe sóisialta ann a chur chun cinn a thuilleadh;
- (d) daoine, go háirithe mná, chomh maith leis an tsochaí shibhialta agus geallsealbhóirí a chumhachtú agus a chumasú, lena n-áirítear eagraíochtaí a dhéanann ionadaíocht ar dhaoine i gcásanna leochaileacha, lena n-áirítear daoine faoi mhíchumas, daoine óga agus leanaí a bhfuil gníomhaíocht phráinneach ar son na haeráide á héileamh acu, agus gníomhaithe an gheilleagair shóisialta, lena n-áirítear tríd an ‘Comhshocrú Aeráide Eorpach’¹, d’fhonn go mbeidís rannpháirteach i gcinnteoireacht, i gcheapadh agus i gcur chun feidhme beartas, agus trí úsáid a bhaint freisin as modhanna rannpháirtíochta nua ina bhfuil páirt ag daoine i gcásanna leochaileacha;
- (e) acmhainní oibríochtúla na seirbhísí poiblí ábhartha a neartú chun treoir agus tacaíocht éifeachtach a chur ar fáil maidir le beartais i leith an aistrithe chóir a chur chun feidhme go háirithe, seirbhísí fostaíochta poiblí a neartú chun tacú le haistrithe sa mhargadh saothair agus le faisnéis maidir le scileanna, mar aon le cigireachtaí saothair chun dálaí oibre a chosaint; ina theannta sin, seirbhísí sóisialta agus sláinte a úsáid i gcás inarb iomchuí, go háirithe chun tacú le haistrithe sa mhargadh saothair agus chun aghaidh a thabhairt ar bhochtaineacht fuinnimh;

¹ Teachtairacht ón gCoimisiún an 9 Nollaig 2020 dar teideal ‘Comhshocrú Aeráide Eorpach’.

- (f) tacú le haistriú glas cóir i dtríú tíortha freisin i gcomhthéacs na forbartha inbhuanaithe agus na n-iarrachtaí chun an bhochtaineacht a dhíothú, mar shampla trí bheartais um aistriú a ghlacadh ina gcuirtear a dtionchar ar thríú tíortha san áireamh, agus trí rannpháirtíocht a shaothrú le geallsealbhóirí agus le comhpháirtíochtaí domhanda.
- (9) Chun infhaighteacht agus cáilíocht na sonraí agus na fianaise, atá ag teastáil chun beartais shóisialta agus margaidh saothair fhónta a chur ar bun le go mbeidh aistriú cóir ann i dtreo neodracht ó thaobh na haeráide de, iarrtar ar na Ballstáit:
- (a) an fhianaise is bonn le beartais i leith an aistrithe chóir a neartú trí, *inter alia*, i gcás inarb ábhartha, dul chun cinn a dhéanamh maidir le sainmhínithe, coincheapa agus modheolaíochtaí a chomhchuibhiú agus a dhéanamh comhsheasmhach de réir a chéile, lena n-áirítear ar bhonn Mholadh (AE) 2020/1563 agus ar bhonn ghníomhaíochtaí leantacha an Ghrúpa Comhordaithe maidir le Bochtaineacht Fuinnimh agus Tomhaltóirí LEOCHAILEACHA, agus trí úsáid a bhaint as modhanna atá ar fáil le haghaidh meastóireachtaí ar thionchar beartas; straitéisí meastóireachta agus bailithe sonraí a áireamh freisin, go háirithe maidir le scileanna, cúraimí agus poist lena gcuirtear leis an aistriú glas, agus sonraí inscne-dhíchomhiomlánaithe á n-úsáid agus bearta agus tionscnaimh reachtacha ábhartha á n-ullmhú agus á gceapadh;
- (b) measúnuithe tionchair fostaíochta, shóisialta agus dháileacháin (*ex ante*) atá láidir agus trédhearcach a fhorbairt agus a phríomhshruthú mar chuid d'athchóirithe agus beartais náisiúnta i leith na haeráide, fuinnimh agus an chomhshaoil;

- (c) a áirithiú go ndéantar faireachán agus meastóireacht neamhspleách (*ex post*) atá éifeachtach agus trédhearcach ar éifeachtaí fostaíochta, sóisialta agus dáileacháin na n-athchóirithe agus na mbeart náisiúnta a chuidíonn le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhaint amach, agus páirt a thabhairt do chomhpháirtithe agus do gheallsealbhóirí eile i sainaitheint na gceisteanna don mheastóireacht agus, de réir mar is ábhartha, i ndearadh agus i gcur chun feidhme na straitéisí meastóireachta agus comhairliúcháin;
- (d) gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a neartú ar an leibhéal réigiúnach, náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais, lena n-áirítear trí chistiú ón gclár Fís Eorpach agus trí ghníomhaíochtaí faoi chlár oibre polaitiúil an Limistéir Eorpaigh Taighde¹, chun feabhas a chur ar shamhaltú agus ar mheasúnú ghnéithe maicreacnamaíocha, fostaíochta agus sóisialta na mbeartas lena dtugtar aghaidh ar an athrú aeráide; rannpháirtíocht na gcomhpháirtithe sóisialta i gcur chun feidhme na ngníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta ábhartha a chur chun cinn, go háirithe misin de chuid Fís Eorpach maidir le ‘Oiriúnú don Athrú Aeráide’, agus maidir le ‘Cathracha Cliste agus Aeráidneodracha’, rud a d’fhéadfadh cabhrú le réitigh phraiticiúla a fhorbairt chun tacú leis an aistriú glas ar an leibhéal réigiúnach agus áitiúil; úsáid níos fearr a bhaint as na táscairí atá ann cheana agus as na creataí faireacháin atá ann cheana agus ceapadh táscairí a chur chun cinn ar leibhéal an Aontais, i gcás inar gá, le haghaidh scileanna, cúraimí agus post lena gcuirtear leis an aistriú glas;

¹ Féach na conclúidí ón gComhairle an 26 Samhain 2021 maidir le rialachas amach anseo ar an Limistéar Eorpach Taighde (LET), ina leagtar amach Clár Oibre Beartais an Limistéir Eorpaigh Taighde 2022 go dtí 2024, lena n-áirítear gníomhaíocht 4 le haghaidh gairmeacha tarraingteacha agus inbhuanaithe sa taighde, gníomhaíocht 7 chun luachshocrú níos fearr a dhéanamh ar eolas, gníomhaíocht 12 chun dlús a chur leis an aistriú glas/digiteach, chomh maith le gníomhaíocht 20 le haghaidh infheistíochtaí agus athchóirithe T&I.

- (e) torthaí na gcleachtas meastóireachta, fadbhreathnaitheachta agus monatóireachta a chur faoi bhráid an phobail go tráthrialta, agus malartuithe le comhpháirtithe sóisialta, leis an tsochaí shibhialta agus le geallsealbhóirí eile a eagrú maidir leis na príomhthorthaí agus na coigeartuithe a d'fhéadfaí a dhéanamh.

AN ÚSÁID IS FEARR IS FÉIDIR A BHAINT AS CISTÍÚ POIBLÍ AGUS PRÍOBHÁIDEACH

- (10) Chun infheistíocht chostéifeachtach agus tacaíocht airgeadais a chur ar fáil, lena n-áirítear d'fiontair bheaga agus mheánmhéide, i gcomhréir leis an gcreat státhabhrach chun aghaidh a thabhairt ar na gnéithe sóisialta agus margaidh saothair a bhaineann le haistriú glas cóir, agus leas á bhaint as sineirgí ar fud na gclár agus na n-ionstraimí atá ar fáil, agus é sin á dhírú ar na réigiúin agus ar na héiceachórais thionsclaíocha is mó atá buailte, iarrtar ar na Ballstáit:
 - (a) na hathchóirithe agus na hinfheistíochtaí ábhartha a chur chun feidhme ina n-iomláine faoi na Pleananna Téarnaimh agus Athléimneachta, agus comhlántacht le cistí eile á háirithiú;
 - (b) na hionstraimí agus na roghanna cistiúcháin ábhartha uile atá ann a úsáid, lena n-áirítear cúnamh teicniúil, agus a áirithiú go n-úsáidtear iad go comhleanúnach agus ar an mbealach is fearr is féidir, ar leibhéal na mBallstát agus ar leibhéal an Aontais, chun tacú le gníomhaíochtaí agus infheistíochtaí ábhartha; cuimsíonn ionstraimí cistiúcháin an Aontais, go háirithe, cistí an Bheartais Comhtháthaithe, an Sásra um Aistriú Cóir, an Clár InvestEU, an clár Fís Eorpach, an Ionstraim um Thacaíocht Theicniúil, ERASMUS+, an Ciste Eorpach um Choigeartú don Domhandú d'Oibrithe Iomarcacha (CED), an clár LIFE, an Ciste don Nuálaíocht, agus an Ciste don Nuachóiriú;

- (c) acmhainní leordhóthanacha náisiúnta a ghealladh agus a úsáid chun cuidiú le tacar cuimsitheach beart a chur chun feidhme lena mbainfear amach aistriú glas cóir; ba cheart na bearta sin a mhaoiniú go leordhóthanach, lena n-áirítear trí cháilíocht an chaiteachais phoiblí a fheabhsú, trí úsáid a bhaint as maoiniú príobháideach breise, agus/nó trí úsáid a bhaint as ioncam poiblí breise; go háirithe, d'fhéadfaí an t-ioncam ón EU ETS a úsáid freisin chun bearta a mhaoiniú lena maolófaí tionchair dhiúltacha shóisialta an aistrithe ghlais; gnéithe fostaíochta, sóisialta agus dáileacháin a chur san áireamh i bhforbairt na gcleachtas maidir le buiséadú glas;
- (d) dea-chleachtais a chomhroinnt le Ballstáit eile, mar shampla, maidir le doiciméid clársceidealaithe a cheapadh do chistí aonair ón Aontas, nó straitéisí agus tionscadail ábhartha náisiúnta a cheapadh;

GNÍOMHAÍOCHTAÍ AMACH ANSEO LE HAGHAIDH AISTRIÚ GLAS CÓIR

- (11) Chun go dtabharfar faoi ghníomhaíochtaí leantacha fiúntacha bunaithe ar an Moladh seo, is díol sásaimh don Chomhairle é a bheith de rún ag an gCoimisiún an méid seo a leanas a dhéanamh:
 - (a) feabhas breise a chur ar na malartuithe leis na príomh-gheallsealbhóirí, na príomhdhaoine agus na príomhphobail lena mbaineann, chomh maith le malartuithe dea-chleachtas, lena n-áirítear i gcomhthéacs chonairí aistrithe na n-éiceachóras tionsclaíoch¹, go háirithe i gcomhthéacs trasteorann agus béim á leagan ar na réigiúin agus ar na hearnálacha is mó atá buailte;

¹ Mar a fógraíodh sa straitéis tionsclaíochta nuashonraithe, amhail an tionscal tógála, tionscail eile atá dian ó thaobh fuinnimh de, nó soghluaisteacht.

- (b) tacaíocht a thabhairt don fheabhsú ar leormhaitheas, comhsheasmhacht agus éifeachtacht bheartais na mBallstát i leith an aistrithe chóir, lena n-áirítear na gnéithe fostaíochta, sóisialta agus dáileacháin atá le cur san áireamh i ndearadh, cur chun feidhme, faireachán agus measúnú na bpleananna náisiúnta agus na straitéisí fadtéarmacha, agus, b'fhéidir, i gcomhthéacs an athbhreithnithe a dhéanfar ar Rialachán (AE) 2018/1999 amach anseo freisin, de réir mar is iomchuí;
- (c) a mheas, agus athbhreithniú á dhéanamh ar Rialachán (AE) Uimh. 651/2014 ón gCoimisiún¹, a dhéanfar i bhfianaise a dhul in éag ag deireadh 2023, an bhfuil bonn cirt leis an bhfianaise atá ar fáil chun maolú a dhéanamh ar na rialacha i ndáil le cabhair d'fhiontair shóisialta chun rochtain a fháil ar mhaoiniú agus cúnamh chun oibrithe atá faoi mhíbhuntáiste nó atá faoi mhíbhuntáiste mór a fhostú²

¹ Rialachán (AE) Uimh. 651/2014 ón gCoimisiún an 17 Meitheamh 2014 lena ndearbhaítear go bhfuil catagóirí áirithe cabhrach comhoiriúnach leis an margadh inmheánach i gcur i bhfeidhm Airteagal 107 agus 108 den Chonradh (IO L 187, 26.6.2014, lch. 1) ('Rialachán Ginearálta na Blocdhíolúine').

² I gcomhréir leis an teachtaireacht ón gCoimisiún an 9 Nollaig 2021 dar teideal 'Building an economy that works for the people: an action plan for the social economy' [Geilleagar a thógáil a oibríonn do dhaoine: plan gníomhaíochta don gheilleagar sóisialta].

- (d) an bunachar sonraí a neartú, go háirithe trí rochtain a fháil ar fhoinsí sonraí riaracháin agus, i gcás inarb ábhartha, sonraí ó chomhpháirtithe sóisialta, ó thionscail, ón tsochaí shibhialta¹, agus ó shuirbhéanna ar thuairimí an phobail, agus nuashonrú a dhéanamh ar an treoir mhodheolaíoch maidir le measúnú a dhéanamh ar thionchair fostaíochta, shóisialta agus dháileacháin an aistrithe chóir agus na mbeartas aeráide agus fuinnimh, lena n-áirítear le gné inscne agus i gcomhthéacs an tSeimeastair Eorpaigh, de réir mar is iomchuí; an t-eolas agus an in-bhithmhillteacht maidir le príomhchoincheapa an gheilleagair ghlais, go háirithe ‘poist ghlas’ agus ‘poist inbhuanaithe’ de réir mar is ábhartha, a neartú i ndlúthchomhar leis na Ballstáit agus cuir chuige agus próisis ar gach leibhéal á gcur san áireamh, chun athruithe i margadh an tsaothair a réamh-mheas agus chun aghaidh a thabhairt ar bhealach foriomlán ar phróisis athstruchtúraithe lena gceanglófar beartais spriodhírithe agus éifeachtacha uas-scilíthe agus athscilíthe;
- (e) feabhas a chur, i gcás inarb ábhartha, ar a fhaireachán rialta agus ar a anailís fhadhbhreathnaitheach ar fhorbairtí agus rioscaí a bhaineann le bochtaineacht fuinnimh san Aontas, lena n-áirítear gnéithe sóisialta agus dáileacháin, agus treoir a thabhairt d’obair an Ghrúpa Comhordaithe maidir le Bochtaineacht Fuinnimh agus Tomhaltóirí Leochaileach agus d’obair grúpaí saineolaithe ábhartha eile;

¹ Arna dhéanamh i gcomhréir leis an reachtaíocht an Aontais maidir le cosaint sonraí agus rochtain ar fhaisnéis na hearnála poiblí, amhail Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, agus lena n-aisghairtear Treoir 95/46/CE (An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí) (IO L 119, 4.5.2016, lch. 1) agus Treoir (AE) 2019/1024 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Meitheamh 2019 maidir le sonraí oscailte, agus maidir le faisnéis ón earnáil phoiblí a athúsáid (IO L 172, 26.6.2019, lch. 56).

- (f) tuilleadh taighde a fhorbairt agus fianaise a neartú maidir le sainiú, faireachán agus meastóireacht ar an dul chun cinn i dtreo rochtain leordhóthanach a sholáthar ar sheirbhísí riachtanacha, i ndlúthchomhar leis na Ballstáit agus cuir chuige náisiúnta á gcur san áireamh, trí choincheap na ‘bochtaineachta iompair’ a fhorbairt freisin i gcás inarb iomchuí, go háirithe i gcomhthéacs an aistrithe ghlais i dtreo gheilleagar inbhuanaithe na dea-bhaile.
- (g) athbhreithniú a dhéanamh ar an dul chun cinn a rinneadh i gcur chun feidhme an Mholta seo, de réir mar is iomchuí, i gcomhthéacs an fhaireachais iltaobhaigh sa Seimeastar Eorpach, lena n-áirítear sa Choiste Fostaíochta agus sa Choiste um Chosaint Shóisialta i gcomhar le coistí ábhartha eile ina réimsí inniúlachtaí faoi seach, go háirithe an Coiste um Beartas Eacnamaíoch, ag cur leis na scórchláir agus ar na creataí faireacháin atá ann cheana, arna leathnú le táscairí breise i gcás inar gá i ndlúthchomhar leis na Ballstáit; treoir a thugtar sa Mholadh seo maidir le Rialachán 2018/1999a mheas, go háirithe mar chuid dá mheasúnuithe le linn an nuashonraithe atá le teacht ar NECPanna in 2023-2024.

Arna dhéanamh in/sa...,

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán
